

SAVONIA

ammattikorkeakoulu

OPINNÄYTETYÖ - AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO
SOSIAALI-, TERVEYS- JA LIIKUNTA-ALA

NUORISOTILOJEN MERKITYS NUORTEN OSALLISUUDEN KOKE- MUKSESSA

Arvostava ja aito kohtaaminen

TEKIJÄT Emmi Hämäläinen

Juulia Martikainen

Tuuli Oikarinen

SS21SP

22.11.2024

Koulutusala Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala	
Tutkinto-ohjelma Sosionomin tutkinto-ohjelma	
Työn tekijät Emmi Hämäläinen, Juulia Martikainen & Tuuli Oikarinen	
Työn nimi Nuorisotilojen merkitys nuorten osallisuuden kokemuksessa, arvostava ja aito kohtaaminen	
Päiväys	22.11.2024
Sivumäärä/Liitteet	33/4
Yhteistyötaho Kajaanin kaupungin nuorisopalvelut	
<p>Tiivistelmä</p> <p>Opinnäytetyö toteutettiin yhteistyössä Kajaanin kaupungin nuorisopalveluille. Opinnäytetyö toteutettiin laadullisena eli kvalitatiivisena tutkimuksena. Kohderyhmänä toimivat täysi-ikäiset nuoret, jotka ovat olleet aktiivisia kävijöitä Kajaanin kaupungin nuorisotilalla tai -tiloilla. Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää nuorten omia osallisuuden kokemuksia nuorisotilalla käydessään. Tavoitteena oli saada uutta yksilöllistä tietoa, nuorten osallisuuden ja osallistumisen kokemuksesta sekä toimintaan vaikutusmahdollisuuksista.</p> <p>Aineistonkeruumenetelmänä tutkimuksessa käytettiin teemahaastattelua. Haastatteluihin kuului sekä yksilöhaastatteluja, että yksi yhteinen ryhmähaastattelu kaikkien osallistujien kesken. Yksilöhaastattelut pidimme ensin jokaisen haastateltavan kanssa, jonka jälkeen pidimme vielä yhteisen haastattelun saman päivän aikana. Ryhmähaastattelussa käsiteltiin yhteisesti turvallisen tilan periaatteita. Litteroinnin jälkeen analysoitavaa tekstiä oli käytettävissä yhteensä 25 sivua. Aineiston analysointi tehtiin teoriaohjaavaa sisällönanalyysia noudattaen.</p> <p>Tutkimuskysymykset, joihin opinnäytetyössä haimme vastausta olivat: ”Millainen merkitys nuorisotiloilla on nuorille?”, ”Miten nuorisotiloilla käyminen edistää nuorten osallisuuden kokemusta?” ja ”Miten nuoret pääsevät vaikuttamaan nuorisotiloilla järjestettävään toimintaan”. Analysointimenetelmänä käytimme induktiivista eli aineistolähtöistä sisällönanalyysia. Aineistosta voitiin sisällönanalyysia hyödyntäen tunnistaa useita osallisuuden elementtejä. Nämä koostuivat nuorten kokemuksista omassa arjessaan, yhteisöissä ja ihmissuhteissa. Haastatteluista nousi esille selviä teemoja, jotka kuvasivat, kuinka nuoret kokivat olevansa mukana ja kuuluvansa yhteisöön. Heidän mielestään heillä oli mahdollisuus vaikuttaa toimintaan, ja toiminta itsessään oli heille merkityksellistä.</p> <p>Tuloksissa nousi selkeästi esille osallisuuden merkitys. Nuorten osallisuus etenkin toiminnansuunnittelussa nähdään merkityksellisenä. Nuorten mielipiteiden huomioiminen vahvistaa heidän henkilökohtaista kehitystään ja sitoutumistaan yhteisöön. Nuorten kokemukset nuorisotiloilla korostavat arvostavaa ja aitoa kohtaamista, yhdenvertaisuutta sekä yksilöllistä huomiointia. Nuoret kokevat tulevaisuutensa kuulluiksi ja nähdyiksi, mikä luo mahdollisuuden olla oma itsensä. Jatkotutkimusaiheena voisi selvittää esimerkiksi nuorisotilojen kävijämäärään vaikutuksen, jos aukioloaikoja laajennettaisiin pitkäjänteisesti viikonloppuihin ja lomakausiin.</p>	
Avainsanat Osallisuus, osallistuminen, vaikuttaminen, nuoret, nuorisotyö	

Field of Study Social Services, Health and Sports	
Degree Programme Degree Programme in Social Services	
Authors Emmi Hämäläinen, Juulia Martikainen & Tuuli Oikarinen	
Title of Thesis The importance of youth facilities in youth inclusion experience, respectful and genuine interaction	
Date 22.11.2024	Pages/Appendices 33/4
Client Organisation Kajaanin kaupungin nuorisopalvelut	
<p>Abstract</p> <p>The thesis was carried out in cooperation with the youth services of the City of Kajaani. The thesis was carried out as a qualitative study. The target group consists of young adults who have been active visitors at the youth center(s) of the City of Kajaani. The purpose of the study was to find out young people's own experiences of inclusion when visiting youth facilities. The aim was to gain new individual knowledge, experience of youth Involvement and participation, and opportunities to influence activities.</p> <p>The research method used was a theme interview. The interviews included both individual interviews and one group interview among all participants. We held individual interviews first with each of the interviewees, after which we held a joint interview during the same day. The group interview discussed the principles of safe space together. After the transcription, a total of 25 pages of text were available for analysis. The analysis of the material was carried out in accordance with the theory-guided content analysis.</p> <p>The research questions to which we looked for answers in the thesis were: 'What is the significance of youth facilities for young people?', 'How does youth facilities contribute to the experience of youth involvement?' and 'How do young people get to influence the activities organized at youth facilities. As a method of analysis, we used inductive, or data-driven, content analysis. These consisted of young people's experiences in their everyday lives, communities and relationships. Clear themes emerged from the interviews, describing how young people felt involved and part of the community. They felt that they had the opportunity to influence the action, and the action itself was meaningful to them.</p> <p>The results clearly highlighted the importance of involvement. The involvement of young people, especially in the planning of activities, is seen as significant. Attention to young people's opinions strengthens their personal development and commitment to the community. Young people's experiences at youth facilities emphasize appreciative and genuine focus, equality and individual attention. Young people feel heard and seen, which creates an opportunity to be themselves. As a follow-up research topic, one could find out, for example, the impact on the number of visitors to youth facilities if the opening hours were extended to weekends and holiday seasons on a long-term basis.</p>	
<p>Keywords</p> <p>Involvement, participation, influence, youth, youth work</p>	

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	5
2	OSALLISUUDEN MERKITYS NUORTEN ELÄMÄSSÄ	6
2.1	Osallisuus hyvinvoinnin ja yhteisöllisyyden perustana	6
2.2	Osallisuuden toteutuminen yksilön ja yhteisön näkökulmasta	7
2.3	Osallisuus yhteiskunnassa.....	9
3	NUORISOTYÖN MERKITYS NUORTEN ELÄMÄSSÄ.....	10
3.1	Nuorisotyön määritelmä	11
3.2	Nuoret nuorisotyön keskiössä	12
3.3	Nuorisotyöntekijöiden rooli ja tiedon päivittäminen	13
4	TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TAVOITE	15
5	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	16
5.1	Tutkimusympäristön kuvaus	16
5.2	Tutkimusmenetelmä.....	16
5.3	Aineiston keruu.....	17
5.4	Aineiston analyysi	18
6	TUTKIMUKSEN TULOKSET	21
6.1	Työntekijöiden merkitys nuorten osallisuuden näkökulmasta.....	21
6.2	Tulosten yhteenveto.....	23
7	POHDINTA.....	25
7.1	Tulosten tarkastelu	25
7.2	Eettisyys ja luotettavuus.....	27
7.3	Ammatillinen kasvu	28
7.4	Opinnäytetyön hyödynnettävyys ja kehittämisideat	29
	LÄHTEET	31
	LIITTEET	34
	LIITE 1: TUTKIMUSTIEDOTE	34
	LIITE 2: SUOSTUMUSLOMAKE	35
	LIITE 3: TEEMAHAASTATTELURUNKO	36
	LIITE 4: TIETOSUOJAILMOITUS	37

1 JOHDANTO

Keskeisiä käsitteitä opinnäytetyössämme ovat nuoret, nuorisotyö ja osallisuus. Nuorisolain mukaan nuorilla tarkoitetaan henkilöitä, jotka ovat alle 29-vuotiaita (Nuorisolaki 1285/2016, 3 §). Opinnäytetyössä nuorten ikämääritelmä on 15–29-vuotiaat. Opinnäytetyön toimeksiantajana toimii Kajaanin kaupungin nuorisopalvelut, jonka tavoitteena on tukea nuorten kasvua ja kansalaisvalmiuksia kodin ja koulun rinnalla. Kajaanin kaupungin nuorten palveluihin kuuluu nuorisotyö ja järjestettävä nuorisotilatoiminta. Nuorisopalvelut tekevät tiivistä yhteistyötä työllistymistä ja opiskelua edistävien tahojen kanssa. (Kajaanin kaupunki 2024 a.)

Nuorisotyö on toimintaa, joka keskittyy nuorten hyvinvoinnin ja kehityksen tukemiseen sekä nuorten osallisuuden edistämiseen. Nuorisotyö tarjoaa nuorille turvallisia ja kannustavia ympäristöjä, joissa he voivat kehittää itseään, löytää vahvuuksiaan ja taitojaan, luoda merkityksellisiä suhteita sekä rakentaa identiteettiään. Nuorisotyön tavoitteena on edistää nuorten kokonaisvaltaista kasvua ja kehitystä, joka mahdollistaa heidän tasapainoisen aikuisuuden saavuttamisen ja aktiivisen osallistumisen yhteiskuntaan. (Rauas 2019, 31–32.)

Osallisuus on keskeinen tekijä hyvinvoinnin kannalta. Se on ihmisen mahdollisuus vaikuttaa omaan elämäänsä ja hallita omaa toimintaansa, sisältäen aktiivista osallistumista yhteisiin asioihin eri ryhmissä, palveluissa, asuinalueella ja yhteiskunnassa. Se ilmenee osallistumalla yhteiseen hyvään, kokemalla merkityksellisyyttä sekä luomalla ja ylläpitämällä vastavuoroisia sosiaalisia suhteita. Osallisuuden merkityksellisyys viittaa yksilön kokemukseen siitä, että hänellä on vaikutusvaltaa ja osallisuutta omassa elämässään sekä yhteisössään. Kokemus voi tuntua merkitykselliseltä, kun yksilö kokee olevansa arvostettu, tulevaisuutensa kuulluksi ja osa jotain suurempaa kokonaisuutta eli yhteisöä. (Isola, Kaartinen, Leemann, Lääperi, Schneider, Valtari & Keto-Tokoi 2017, 3.)

Opinnäytetyömme keskittyi tarkastelemaan nuorten kokemuksia osallisuudesta nuorisotiloilla. Selvitimme, millaisia mahdollisuuksia vaikuttamiseen nuorille tarjotaan erilaisissa yhteisöissä. Tutkimuskohdeksi valitsimme nuorisotilat, oman kiinnostuksemme pohjalta. Haluamme myös edistää nuorten osallisuuden ja osallistumisen kokemusta, jolla on vaikutusta yksilöön, yhteisöön ja yhteiskuntaan.

Tutkimusmenetelmä on laadullinen tutkimus, jossa aineisto kerättiin teemahaastattelua käyttäen ja analysoitiin. Tutkimuksen tarkoituksena on toimeksiantajamme Kajaanin kaupungin nuorisopalveluiden pyynnöstä selvittää nuorten osallisuuden kokemusta nuorisotiloilla käydessään. Haastattelimme nuorisohjaajien valmiiksi valitsema vapaaehtoisia täysi-ikäisiä nuoria, jotka ovat käyneet useamman vuoden ajan nuorisotiloilla. Haastattelut olivat yksilöhaastatteluja, ja lopuksi oli yksi yhteinen ryhmähaastattelu.

Haastattelun avulla selvitimme nuorten osallisuuden kokemuksia nuorisotyöstä, muun muassa siitä näkökulmasta, millainen merkitys nuorisotiloilla on nuorille, miten siellä käyminen edistää heidän osallisuuden kokemustaan, sekä miten nuoret pääsevät vaikuttamaan nuorisotiloilla järjestettävään toimintaan. Tavoitteena on tuottaa tietoa nuorisotyön merkityksestä nuorten osallisuuden tunteeseen, jotta nuorisotilojen toimintaa ja johtamista voidaan arvioida sekä kehittää tutkitun tiedon pohjalta. Selvitimme, miten nämä nuoret kokevat olevansa osallisina toiminnassa, mitä merkitystä osallisuudella on heidän elämäänsä, ja miten sitä voisi kehittää entisestään.

2 OSALLISUUDEN MERKITYS NUORTEN ELÄMÄSSÄ

2.1 Osallisuus hyvinvoinnin ja yhteisöllisyyden perustana

Määritelmänä osallisuus on laaja ja moniulotteinen käsite, jota voidaan ajatella yksilöllisesti ja yhteiskunnallisesti. Yhteisö, joka ympäröi yksilöä tulee olla sellainen, missä henkilö kokee osallisuuden merkitystä ja hän voi vaikuttaa erilaisiin asioihin yhteisössä. Osallisuuden toteutumiseksi vaaditaan henkilön oma kokemus itsensä arvokkaaksi tuntemisesta. Osallisuuden toteutumisella on myös yhteiskunnallinen merkitys. Yhteisöissä osallisuuden kokemuksen toteutuminen vaatii muita ihmisiä. (Isola ym. 2017, 3.)

Osallisuus tarkoittaa yksilön kokemusta siitä, että hän kuuluu johonkin ja voi vaikuttaa ympäröivään yhteisöön. On tärkeää, että ihmisellä on mahdollisuus luoda vuorovaikutussuhteita ja olla osa erilaisia hyvinvoinnin lähteitä. Henkilön oikeuksiin kuuluu osallisuus ja erilaisiin asioihin vaikuttaminen omassa elämässään esimerkiksi erilaisiin toimintoihin, palveluihin sekä tietynlaisiin yhteisiin asioihin. (Isola ym. 2017, 5.)

Nuorisolain (1285/2016, 2 §) mukaisesti lain tavoitteena on muun muassa nuorten osallisuuden edistäminen, ja vaikuttamismahdollisuudet sekä kyky ja edellytykset toimia yhteiskunnassa. Tarkoituksenmukaista on nuorten yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen sekä oikeuksien toteutuminen. Tavoitteiden toteutumisen lähtökohtana on esimerkiksi yhteisvastuu, kulttuurien moninaisuus ja kansainvälisyys sekä moninainen yhteistyö. (Nuorisolaki 1285/2016.)

Osallisuutta voidaan tarkastella kolmesta ulottuvuudesta, ja ne tarkastelevat ihmisen osallisuutta yhteisössä. Nämä ulottuvuudet ovat olemisen, osallistumisen ja kuulumisen tunne. Oleminen merkitsee, että ihminen kuuluu ja on osa jotain yhteisöä esimerkiksi harrastus-, ja luokkaryhmä. Osallistuminen viittaa henkilön omaan aktiiviseen toimintaansa kyseisessä yhteisössä. Kuulumisen tunne puolestaan kuvaa henkilön omakohtaista kokemusta yhteisöön kuulumisesta. (Nivala & Ryyänen 2013, 26.)

Osallisuuden määritelmää tarkastellessa on tärkeää myös tarkastella henkilön omakohtaista kokemustaan osallisuudesta. Henkilö voi toimia erilaisissa yhteisöissä, mutta osallisuuden kokemus voi olla vajavaista. Merkityksellistä on, että henkilö kokee, että hän tulee yhteisössä nähdyksi ja kuuluksi ja että hänen mielipiteillään ja toiminnallaan on merkitystä yhteisössä. Henkilön heikolla osallisuuden kokemuksella on yhteys syrjäytymiseen ja mielenterveysongelmiin. Jokaisella henkilöllä on yksilöllinen osallisuuden tunne ja sen kokemus. (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2023 b, 27.)

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos on kehittänyt osallisuuden eri osa-alueet mallin, joka sisältää kolme pääosaa osallisuuden edistämisessä. Osa-alueina on osallisuus omassa elämässä, osallisuus yhteisöissä ja vaikuttamisen prosesseissa, sekä osallisuus yhteisessä hyvässä. Malli perustuu käyttäytymis-, sosiaali- ja terveystieteelliseen tutkimukseen. (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2023 b, 20.)

Osa-alueista ensimmäinen osallisuudessa liittyy siihen, miten voi olla osallisena omassa elämässään. Osallisuus omassa elämässä tuo mukanaan tunnetta kontrollista, itsenäisyydestä ja itsemääräämisoikeudesta, mikä puolestaan edistää hyvinvointia ja onnellisuutta. Tämä tarkoittaa sitä, että ihmisellä on mahdollisuus vaikuttaa omiin valintoihinsa, tunteisiinsa ja tekemisiinsä sekä kokea itsensä merkitykselliseksi ja arvostetuksi omassa ympäristössään. Osallisuus on olennainen osa ihmisten hyvinvointia ja yhteisön toimivuutta. Ihmisellä pitäisi olla valta päättää omista asioistaan, ja mahdollisuus vaikuttaa omaan elämäänsä. Ihmisen on myös tärkeää omata tarvittava määrä tietoa, taitoja ja resursseja vaikuttaakseen omaan elämäänsä, toimintaansa tai saamiinsa palveluihin. Ympäristön selkeys, hallittavuus ja ennakoitavuus ovat avainasemassa, kun yksilö pyrkii toteuttamaan itseään ja kehittymään omalla tavallaan. (Terveyden ja hyvinvoinninlaitos 2023 b, 21.)

Henkilöllä, joka kokee voimattomuutta ja toivottomuutta on kuitenkin mahdollisuus omassa elämässään vaikuttaa elinympäristöönsä ja yhteisöihinsä. Tämä on myös olennainen osallisuuden osa-alue. Moni voi kokea, ettei heillä ole riittävästi mahdollisuuksia vaikuttaa. Onnistunut vaikuttaminen tuo merkityksellisyyttä elämään ja auttaa voittamaan voimattomuuden tunteen. Toisen elämään vaikuttamisella tai positiivisen jäljen jättämisellä yhteisöön voi se luoda elämää muuttavan kokemuksen. Se synnyttää halua tavoitella enemmän ja johtaa todelliseen osallisuuteen, kun uskalletaan osallistua päätöksentekoon ja resurssien jakamiseen. Tärkeää on saada mukaan ne, jotka kärsivät huono-osaisuudesta, köyhyydestä ja pitkäaikaistyöttömyydestä, mutta jotka eivät usko voivansa vaikuttaa tilanteeseensa. Ihmisten on tärkeää voida olla osa sellaisia yhteisöjä, jotka ovat heille merkityksellisiä ja joissa he voivat vaikuttaa tärkeisiin asioihin. Tämä voi tarkoittaa esimerkiksi kaveripiiriä, perhettä, naapuruston asukkaita tai harrastusryhmää. Jokaiselle tulisi tarjota tukea ja mahdollisuuksia osallistua sekä vaikuttaa omalla tavallaan. Tärkeintä on, että jokainen voi tuntea itsensä kuulluksi ja arvostetuksi omassa yhteisössään. (Terveyden ja hyvinvoinninlaitos 2023 b, 22.)

Kolmas osallisuuden osa-alue liittyy osallisuuteen yhteisestä hyvästä. Osallisuuden edistämiseksi on tärkeää, että kaikilla ihmisillä on mahdollisuus osallistua muiden kanssa tehtävään yhteiseen hyvään. Osallistuminen luo arvostusta, kiitosta ja verkostoitumista muiden ihmisten kanssa, joka edistää yhteisöllisyyttä. Paikallisella tasolla voidaan luoda olosuhteita, jotka kannustavat osallisuuteen. Tämä voi tapahtua rakentamalla tiloja ja järjestämällä toimintaa, jossa jokaisella asukkaalla on mahdollisuus näyttää osaamistaan, kokea yhteisöllisyyttä ja vaikuttaa yhteisten resurssien hallintaan. Tällaisia tilanteita voidaan luoda myös virtuaalisissa ympäristöissä. Voidaan tarjota erilaisia avoimia ja maksuttomia yhteisiä tiloja esimerkiksi kylätaloja, vapaan taiteen tiloja ja toimintakeskuksia sekä puistoja. Näissä paikoissa annetaan mahdollisuus osallistua yhdenvertaisesti yhteiseen toimintaan. Avoimissa tiloissa oleskelu on yksi tapa kokea yhteenkuuluvuutta ilman sanallista vuorovaikutusta. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitost 2023 b, 24.)

2.2 Osallisuuden toteutuminen yksilön ja yhteisön näkökulmasta

Osallisuus on mahdollisuutta toimia ja olla osana yhteisöä. Osallistumalla ja osallistamalla voidaan edistää yhteenkuuluvuuden tunnetta sekä nähdäksi ja kuulluksi tulemistä. Jokaisella on mahdollisuus ilmaista omia mielipiteitään ja tuoda ne esiin erilaisissa keskusteluissa ja tilaisuuksissa. Osallisuus ei

ole vain passiivista mukana kulkemista, vaan se on aktiivista vaikuttamista, ja osallistumista tapahtumiin ja päätöksentekoon. Osallisuus ei kuitenkaan tarkoita vastuun siirtämistä ja oppimista toiminnasta yksin lapselle, aikuiselle tai kasvatushenkilölle. Työtä tehdään yhteisesti ja rinnalla kulkien. (Malinen 2019, 96.)

Kohtaamistilanteissa työntekijän tulee antaa aikaa asiakkaalle. Yleensä yksilöllinen asiakkaan kuuleminen ja hänen kohtaamisensa edellyttävät kiireetöntä tilaa. Päätöksenteossa ja oppimisprosessin tukemisessa huomioidaan osallistuminen, että asiakas ja/tai hänen huoltajansa kanssa tehdään tavoitteet. Näin asiakas pääsee vaikuttamaan omien asioidensa etenemisen ja toteutuksen kulkuun. Tämä edistää asiakkaan kuulluksi ja nähdyksi tulemisen tunnetta ja kokemusta, joka vahvistaa hänen itsetuntoaan ja osallistuneisuuden tunnettaan. (Ojala 2020, 200.)

Saarisen ja Takalan tutkimuksessa (2016) selvitettiin keinoja, joilla lukiolaiset voivat edistää osallisuutta ja ryhmäjäsenyyttä koulusta ulkopuolelle jääneille nuorille. Nuoret käyttivät esimerkiksi draamapajan kautta tapahtuvaa kokemuksellista oppimista ja erilaisten aloitteiden tekemistä. He korostivat herkkyyden ja aloitekyvyn merkitystä ryhmään liittymisessä sekä toisen ihmisen hyväksymistä ja aloitekykyä vastavuoroisuuden perustana. Tutkimuksessa painotettiin avoimen vuorovaikutuksen ja turvallisuuden merkitystä nuorten osallisuuden tukemisessa koulu yhteisössä. Nuoret uskoivat, että kaikkien oppilaiden osallistuminen ryhmään vaatii vastavuoroista aloitteellisuutta ja hyväksyntää. He olivat valmiita tukemaan toisia ja ottamaan vastuuta ryhmään liittymisestä. He kokivat ihmisten erilaisuuden rikkautena ja uskoivat, että kaikkien osallisuuden mahdollistaminen on edistys kohti erilaisuuden hyväksyvää ja arvostavaa koulua. (Saarinen & Takala 2016.)

Osallisuutta haastavia, että myös vahvistavia yhteisöllisiä siteitä löytyy lasten ja nuorten arkielämästä. Näitä voi löytyä esimerkiksi kotoa, koulusta, kaveriporukoista ja sosiaalisesta mediasta sekä vapaa-ajan harrastuksista tai nuorisotiloilta. Yhteisöllisille raameille rakentuu arki, joissa lapset ja nuoret voivat toimia ja olla aktiivisia toimijoita. (Reivinen & Vähäkylä 2013, 83.) Lapset ja nuoret aistivat herkästi itseensä kohdistuvia hyväksyviä ja myös paheksuvia asenteita. Lapsuus- ja nuoruusajan yksilöllistä ja yhteisöllistä kehitystä eri suuntiin ohjaa arkiympäristöt, joissa lapset ja nuoret ovat alttiita erilaisille vaikutuksille. Erityisen tärkeää on arjen osallisuuden tukeminen syrjäytymisen ehkäisemisen välineenä. Ei ole yhdentekevää syrjäytymiskehityksen kannalta, kuinka syrjäytymisriskissä olevista lapsista ja nuorista ajatellaan tai mikä suhtautuminen on arjen erilaisissa käytännöissä. (Reivinen & Vähäkylä 2013, 69–71.)

Nuorten osallistumisen vaikutusta heidän mielenterveyteensä ja hyvinvointiinsa selvitettiin ja havaittiin, että nuorten eri toimintoihin osallistuminen voi parantaa ja vahvistaa näitä osa-alueita. Lisäksi tarkoituksena oli saada tietoa erilaisten osallistumistoimintojen vaikutuksesta ja miten ne voivat parantaa nuorten hyvinvointia ja mielenterveyttä. Nuorille osallistuminen antaa mahdollisuuden vaikuttaa omaan elämäänsä ja kehittää itsetuntoaan sekä sosiaalisia taitojaan. Tulokset osoittivat myös, että osallistuminen voi vähentää masennusta ja ahdistusta sekä lisätä yleistä hyvinvointia. Tutkimus painotti osallistumisen merkitystä nuorten kehityksen kannalta ja ehdottaa enemmän mahdollisuuksia osallistumiseen ja päätöksentekoon nuorille. Lisäksi tutkimus korostaa vertaisarvioinnin tärkeyttä nuorten osallistumisessa tutkimustyöhön. (Bower ym. 2023.)

2.3 Osallisuus yhteiskunnassa

Osallisuus tarkoittaa yhteenkuulumista ja mahdollisuutta toimia ja vaikuttaa omiin asioihin, yhteisö- ja yhteiskuntatasolla. Palveluiden mahdollistaminen tulee toteuttaa, että jokaisella on mahdollisuus toimia yhteiskunnassa niiden jäsenenä. Osallisuutta tuetaan myös asiakkaille neuvontaa tarjoamalla ja vahvistetaan erilaisten lakien, kuten sosiaalihuoltolain ja terveydenhuoltolain, avulla. (Hautamäki, Aalto, Alaverdyan, Saarikoski & Seinäjoen ammattikorkeakoulu 2022, 10.)

Osallisuus nähdään tavoiteltavana asiana sekä yksilön, että yhteiskunnan kannalta. Yhteiskunta, joka on tasa-arvoinen ja demokraattinen tarvitsee aktiivisia ja osallistuvia kansalaisia. Keskeinen tavoite on osallisuuden edistäminen ihmistyössä, jota organisaatioiden ja ammattilaisten tulee noudattaa lainsäädännön ja ohjeiden mukaisesti. Tavoitteena on varmistaa kansalaisten tasa-arvoinen mahdollisuus vaikuttaa elämäänsä ja vähentää eriarvoisuutta yhteiskunnassa. (Hautamäki ym. 2022, 9–10.)

Osallistuminen on tärkeä osa yhteiskuntapoliittisia tavoitteita. Keskeisenä lakisäätöisenä tehtävänä on osallisuuden edistäminen, joka perustuu perustuslain ja erilaisten lakien määräyksiin osallisuuden ja osallistumisen takaamiseksi yhteiskunnassa. Jokaisen oikeus on osallistua päätöksentekoon ja yhteiskunnan kehittämiseen, sekä saada riittävät sosiaali- ja terveyspalvelut. Osallisuuden edistäminen on keskeinen tavoite Suomen hallitukselle ja Euroopan unionille. Tavoitteena on muun muassa köyhyyden ja osattomuuden vähentäminen sekä sosiaaliturvan yhteensovittaminen niin, että se tukisi ihmisten osallisuutta ja merkityksellisyyttä. Lisäksi pyritään tukemaan työllisyyttä, yrittäjyyttä ja aktiivisuutta sekä edistämään itsenäistä toimijuutta ja jatkuvaa oppimista. Digitalisaation avulla sosiaaliturvasta halutaan tehdä selkeämpää ja helpommin ymmärrettävää. (Hautamäki ym. 2022, 10.)

Osallistumiseen vaikuttavat kaksi asiaa, jotka ovat omakohtainen kiinnostus ja kiinnostuneisuus osallistua ja vaikuttaa. Toisena ovat tarjolla olevat mahdollisuudet osallistua ja vaikuttaa. Erityisesti tähän voidaan vaikuttaa kehittämällä hallinto-, ja päätöksentekojärjestelmä, joka tarjoaisi toimivia mahdollisuuksia ja keinoja kansalaisten osallistumiseen. Päätöksenteon pohjaksi kunta voi selvittää asukkaiden mielipiteitä esimerkiksi mielipidekyselyillä ja kuulemistilaisuuksilla. Tiedottaminen ja asioista kertominen on tärkeää, jolloin osallistuneisuuden mahdollisuus kasvaa ja ihmisten tietoisuus sekä luottamus lisääntyy. (Kuntalaki 2015/410.)

Kuntalain 22 §:n mukaisesti vaikutusmahdollisuuksia tulisi tarkastella osana kunnan johtamisen ydinprosesseja. Osallisuuden sisällyttäminen kunnan strategiaan vahvistaa kokonaisvaltaista näkemystä ja toimintatapaa. Tämä edistäisi myös, että valtuuston hyväksymään taloussuunnitelmaan ja -arvioon tulisi sisällyttää palvelujen määrällisten, laadullisten ja taloudellisten tavoitteiden sekä ympäristötavoitteiden lisäksi kuntademokratiaa, kuten kuntalaisten osallisuuteen liittyviä tavoitteita. (Kuntalaki 2015/410.)

3 NUORISOTYÖN MERKITYS NUORTEN ELÄMÄSSÄ

Kajaanin kaupungin nuorisopalveluilla nuorten palvelut sisältävät nuorisotyön ja nuorisotilatoiminnan sekä nuorten työllistymis- ja opiskelupalveluita. Kajaanin kaupungin nuorisopalveluilta löytyy monialainen työskentelytiimi, johon kuuluu muun muassa nuoriso-ohjaajia, koulunuorisotyöntekijöitä ja erityisnuoriso-ohjaaja. Yhteistyötä tehdään useiden nuorisotyötä tekevien tahojen kanssa esimerkiksi nuorisojärjestöjen, nuorisoyhdistyksien sekä muiden nuorisotyötä tekevien organisaatioiden kanssa. Kajaanin Ohjaamo tarjoaa alle 30-vuotiaille palveluita ja ohjausta sekä neuvontaa. Henkilöllä voi olla omaan elämäänsä liittyviä kysymyksiä, valintoja tai asioita, joihin voi tarvita apua. (Kajaanin kaupunki 2024 a.)

Kajaanin kaupungin nuorisopalveluiden palveluverkkoselvityksessä sanotaan, että nuorisopalvelut lisäävät nuorten osallisuutta kuulemalla heitä. Nuoria otetaan mukaan toimintaan, jossa he saavat edistää ja antaa nuorten ääntä kuuluviin sekä vaikuttaa nuoria koskeviin asioihin. Tällaista toimintaa ovat esimerkiksi erilaiset nuorten kuulemis- ja vaikuttamismahdollisuudet, osallisuus kaikessa nuorisotoiminnassa sekä nuorisovaltuusto. (Kajaani nuorisopalvelut 2024.)

Ohjaamo tarjoaa, tai sen kautta voi hakeutua erilaisiin palveluihin esimerkiksi passi- ja korttikoulutukset, etsivä nuorisotyö (henkilökohtainen ohjaus ja tuki), ohjaamojen onni (psykososiaalinen tuki), työllisyyden kuntakokeilu (työllisyysohjaaja), starttipaja (ryhmä- ja yksilövalmennus), TE-palvelut (ohjaamokoordinaattori), terveydenhoitaja (ohjausta ja neuvontaa, elämäntilanteen kokonaisvaltaista kartoitusta, terveystarkastus) ja KELA (palveluohjaaja) sekä aikuissosiaalityö (sosiaalisissa ja taloudellisissa ongelmissa tukeminen ja ohjaaminen). Kelan ja aikuissosiaalityön sekä terveydenhoitajan vastaanotoille voi hakeutua etsivä nuorisotyöntekijöiden kautta erillisellä ajanvarauksella. (Kajaanin kaupunki 2024 b.)

Alueellista nuorisotyötä on Kajaanissa nuorisotalotoiminta, koulunuorisotyö, digitaalinen nuorisotyö, jalkautuminen, kerhotoiminta, liikennepuisto, loma-ajan leiritoiminta sekä tapahtumat ja retket. Nuorisotiloja ja -taloja on yhteensä kuusi, joista kaksi nuorisotilaa sijaitsee Otanmäessä ja Vuolijoella. Nuorisotalot ja -tilat ovat Kajaanissa alueittain. Koulunuorisotyö on kohdennettua ja sitä toteutetaan Lehtikankaan, Soidinsuon, Lyseon, Keskuskoulun ja Vuolijoen sekä Otanmäen kouluilla. Digitaalisen nuorisotyön alustana toimii Discord-sovellus, jossa on Kainuun yhteinen Discord-palvelin. (Kajaani nuorisopalvelut 2024.)

Kajaanin kaupungin nuorisopalveluiden palveluverkkoselvityksessä on koottu yhteenvedona, että nuorisopalvelujen toiminnassa on ollut yhteensä 45 066 henkilöä 2023 vuonna. Nuorisotiloilla voidaan järjestää nuorisotalotoiminnan lisäksi erilaista toimintaa. Toiminnan järjestäjänä voi olla esimerkiksi yhteistyötaho, järjestö tai muu organisaatio. Nuorisotalotoiminta on jaoteltu, että viikolla on erikseen pienten vuoro ja isojen vuoro. Ikäjakauma on pientenvuorolla 3–6-luokkalaiset ja isojen vuoro on suunnattu 7-luokkalaisesta ylöspäin. Keskimäärin toiminnassa on ollut mukana viikoittain noin 870 lasta ja nuorta. (Kajaani nuorisopalvelut 2024.)

Tarkastellessa nuorisotilojen keskinäistä vertailua vuodelta 2023 voidaan huomata, että Lohtajan nuorisotalon kävijämäärä on suurin, joka on 10 331. Toisena tulee Nuke, jossa kävijöitä on ollut 7407. Kolmantena on Holari, jossa kävijöitä on ollut 4256. Seuraavaksi on Kättö, jossa kävijöitä on ollut 3656 sitten Otanmäki, jossa kävijöitä on ollut 2719 ja Vuolijoki, jossa kävijöitä on ollut 1691. (Kajaani nuorisopalvelut 2024.)

3.1 Nuorisotyön määritelmä

Nuorisotyö on monipuolinen ja merkityksellinen toimiala, joka pyrkii tukemaan nuoria heidän kasvuun ja auttamaan heitä kehittymään kulttuurisesti ja sosiaalisesti sekä henkisesti. Sillä pyritään edistämään nuorten kokonaisvaltaista hyvinvointia sekä ennaltaehkäisemään sosiaalisia ongelmia. (Kiilakoski & Honkatukia 2018, 10.) Opetus- ja kulttuuriministeriö vastaa nuorisotyön ja nuorisopolitiikan ohjelman valmistelusta sekä tukee valtionosuuksien ja valtioavustuksien kuntien ja järjestöjen tekemää nuorisotyötä. Ministeriön tavoitteena on edistää ja tukea nuorten osallistumista ja osallisuutta. Paikallisesta nuorisotyöstä vastaa kunnat, joissa usein toimii myös yhdistyksiä ja yhteisöjä, jotka tekevät nuorisotyötä. (Opetus ja kulttuuriministeriö julkaisuaika tuntematon.)

Nuorisotyön keskeinen näkökulma on kasvatus. Kasvatuksen kautta pyritään tukemaan nuorten oppimista ja kehitystä. Tavoitteena ei ole pelkästään oppimisen ja tiedon tuottaminen, vaan kasvatuksellisuuden korostaminen nostaa esiin nuorisotyön suunnan ja pyrkimyksen edistää nuorten terveitä elämäntapoja, yhteiskuntaan kiinnittymistä sekä hyvinvoinnin edistämistä. Tämä kasvatuksellinen suuntaus perustuu tiettyihin arvoihin ja lähtökohtiin, joilla pyritään edistämään nuorten terveitä elämäntapoja, tukemaan heidän hyvää elämäänsä ja edistämään heidän kiinnittymistään yhteiskuntaan. Tavoitteena on tukea nuorten kasvua ja hyvinvointia pitkäkestoisessa prosessissa. (Kiilakoski, Kinnunen & Djupsund 2015, 154.)

Nuorisotyö pyrkii tukemaan nuorten fyysistä ja psyykkistä terveyttä. Tavoitteena on tarjota tietoa ja tukea terveelliseen elämäntapaan ja torjumaan päihteiden käyttöä, mielenterveysongelmia ja muita terveysriskejä sekä auttaa nuoria itsenäistymään ja toteuttamaan omaa tahtoaan. Tarkoituksena on edistää nuorten hyvinvointia ja oikeuksia, ennaltaehkäistä sosiaalisia ongelmia ja syrjäytymistä sekä vaikuttaa nuorten asemaan yhteiskunnassa ja päätöksenteossa. (Kiilakoski, Honkatukia & Huttunen 2018, 10.)

Nuorisotyö keskittyy tukemaan nuorten oppimista ja kehittymistä tarjoamalla monenlaisia mahdollisuuksia osallistua erilaisiin toimintoihin ja prosesseihin. Tavoitteena on auttaa nuoria kasvamaan henkilökohtaisesti ja kehittämään taitojaan. Nuorisotyössä korostetaan myös nuorten omaaloitteisuutta ja oman ajattelun ja ideoiden kokeilemistä. Pyrkimyksenä on edistää nuorten osallistumista ja vaikuttamista, antamalla heille mahdollisuus osallistua päätöksentekoon ja toimia aktiivisina yhteiskunnan jäseninä. (Kiilakoski 2021, 345–346.)

Tomi Kiilakoski ja Eila Kauppinen ovat artikkelissaan ”Oppiminen nuorisotyössä - Kiistanalainen käsite käytännössä” tutkineet miten nuorisotyöntekijät käsittelevät oppimisen tavoitteiden asettamista ja miten he kuvaavat oppimista yksilöllisenä ja ryhmätason toimintana. Tulosten mukaan Nuorisotyössä on useita tavoitteita, jotka eivät aina ole selkeitä osallistujille. Prosessi voi tuottaa sellaisia

tuloksia, jotka eivät välttämättä näy osallistujille. Nuorisotyöntekijät painottavat, että nuori oppii myös osana yhteisöä tai ryhmää. Nuorisotyötä voidaan näin ollen pitää sosiaalipedagogisena toimintana, jossa pyritään tukemaan jokaisen osallistujan kykyä luoda vuorovaikutussuhteita ja kiinnittyä hyvinvointia edistäviin toimintaympäristöihin. (Kiilakoski & Kauppinen 2021, 85.)

Tutkimuksessa Kiilakoski ja Kauppinen tarkastelivat oppimista vertaisoppimisen, osallisuuden ja toiminnallisuuden näkökulmista. Ensimmäisen näkökulman mukaan vertaisoppiminen nuoruudessa tapahtuu ystävien kesken vapaa-aikana. Nuoret oppivat toisiltaan keskustellen, väitellen ja yhdessä tehden, ja heidän toimijuutensa on keskeistä. Toimijuus tarkoittaa aloitteellista ja motivoitunutta toimintaa yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Nuoret voivat itse asettaa tavoitteet ja päättää toiminnasta, ja heidät kannustetaan ja saavat palautetta aikuisilta ja vertaisilta. (Kiilakoski & Kauppinen 2021, 94.)

Toinen näkökulma osallisuuteen oppimisessa korostaa osallisuuden merkitystä nuorisotyössä. Osallisuus nähdään keskeisenä käsitteenä, joka vaikuttaa sekä tavoitteiden asettamiseen että käytettäviin menetelmiin. Osallisuutta opitaan liittymällä käytäntöön, ja nuorisotyössä tärkeäksi käsitteeksi nousee käytäntöyhteisö. Nuorisotyön teoreettisessa viitekehyksessä painotetaan oppimista osallisuutena, jossa nuoret oppivat osallistuessaan aktiivisesti yhteisön toimintaan. Oppiminen tapahtuu yhteisten tavoitteiden ja kiinnostuksen kohteiden kautta, ja se vaikuttaa siihen, miten nuoret kommunikoivat, vaikuttavat ja toimivat suhteessa toisiin. Osallistumalla käytäntöön nuoret oppivat olemaan ja toimimaan yhteisön jäseninä. (Kiilakoski & Kauppinen 2021, 94.)

Kiilakoski ja Kauppinen ovat korostaneet teoksessaan Deweyn ajattelumallin merkitystä nuorisotyössä. Hänen lähestymistapansa painottaa toiminnallisuutta ja tekemistä, sekä kokemusten ja vuorovaikutuksen tärkeyttä oppimisessa. Deweyn ajattelumallin mukaan nuorisotyössä on olennaista tarjota nuorille mahdollisuuksia osallistua aktiivisesti ja reflektoida omia kokemuksiaan yhteisöllisessä ympäristössä. Tämä edistää uusien näkökulmien ja ratkaisujen syntymistä, sekä merkityksellistä oppimista ja kehittymistä. Ryhmämuotoisuus, osallisuus ja toiminnallisuus ovat nuorisotyön keskeisiä elementtejä, ja oppimisen teoriat lähestyvät näitä vertaisoppimisen, osallisuuden ja tekemällä oppimisen kautta. Nämä näkökulmat kietoutuvat usein yhteen käytännön työssä. (Kiilakoski & Kauppinen 2021, 95.)

3.2 Nuoret nuorisotyön keskiössä

Nuorisotyössä tulee ottaa huomioon nuorten elämän eri vaiheet ja niihin liittyvät kehitystehtävät. Nuorisolain mukaan nuoret määritellään alle 29-vuotiaiksi. Erik E. Erikson ja Robert J. Havighurst ovat kehityspsykologian keskeisiä teoreetikkoja, joiden mukaan nuorisotyössä tulee huomioida varhaislapsuuteen, keskilapsuuteen, nuoruuteen ja aikuisuuteen liittyvät kehitystehtävät. Tämä kehityspsykologinen näkökulma asettaa nuorisotyölle suuren haasteen ja korostaa nuorisotyöntekijöiltä odotettavaa ammatillista orientaatiota ja asiantuntijuutta. Eri elämänvaiheiden tarpeet ja haasteet edellyttävät erilaista osaamista ja lähestymistapaa nuorisotyössä. (Soanjärvi 2011, 26.)

Nuorisotyön julkinen mielikuva keskittyy yleensä nuoriin, jotka kamppailevat nuoruuden kehityshaasteiden kanssa. Tällaisissa mielikuvissa nuoret nähdään usein kriisien ja myllerrysten keskellä, jopa

uhkaavina ja pelottavina. Kuitenkin uudet tutkimustulokset osoittavat, että suurin osa nuorista ei käy läpi mitään varsinaista kriisiä, vaan heidän kehityksensä on jatkuvaa, asteittaista ja ennustettavaa. Nuoruuteen liittyy kuitenkin jatkuvasti muuttuvia nuorisokulttuurisia ilmiöitä ja nuoret toimivat herkästi aikakautensa peileinä. Tämän takia nuorisotyö tarvitsee erityistä ohjausta ja kontrollia myös nuorten vapaa-ajalla, kuten nuorisolain 2 §:ssä mainitaan. (Soanjärvi 2021, 26.) Nuorisolain tavoitteena on muun muassa nuorten osallisuuden ja vaikuttamismahdollisuuksien edistäminen ja kykyä toimia yhteiskunnantoimijoina sekä tukea nuorten kasvua ja itsenäistymistä ja yhteisöllisyyttä (Nuorisolaki 1285/2016).

Nuoruus on aika, jolloin ihminen siirtyy lapsuudesta aikuisuuteen. Tänä aikana tapahtuu monia muutoksia sekä fyysisesti että henkisesti. Nuoruus on siis siirtymävaihe, jossa kasvetaan aikuiseksi ja opitaan tarvittavia taitoja, jotka ovat tärkeitä yhteiskunnassa pärjäämiseksi. Samalla itsenäistytään lapsuudenperheestä ja lähdetään etsimään ja valitsemaan aikuisuuden rooleja. Myös oman identiteetin kehittyminen ja itsetuntemuksen muodostaminen ovat tärkeitä tavoitteita nuoruusiässä. (Kiilakoski ym. 2018, 69.) Nuoruusiän kehitystä ohjaavat neljä keskeistä tekijää: fysiologiset muutokset, ajattelutaitojen kehittyminen, sosiaalisen kentän laajentuminen ja sosiaaliskulttuuriset ympäristön muutokset (Soanjärvi 2011, 27).

Nuorisotyön nuoret elävät monien kehityshaasteiden keskellä, jotka vaikuttavat siihen, miten he rakentavat oman elämänsä. Heidän elämänsä on erilainen kuin edellisen sukupolven, johon heidän vanhempansa ja muut auktoriteetit kuuluvat. Jokainen nuori muodostaa oman elämäkertansa eritavalla yksilöllisten valintojen kautta. Nämä valinnat voivat joko tukea nuorta selviytymään yhteiskunnassa tai eivät. Nuoren kasvuun ja kehitykseen vaikuttavat edelleen koti, koulu ja vapaa-aika, mutta myös media ja sosiaalinen media ovat yhä enemmän mukana vaikuttamassa. (Soanjärvi 2011, 27.)

3.3 Nuorisotyöntekijöiden rooli ja tiedon päivittäminen

Nuorisotyön parissa työskentelevien on tärkeä hakea tietoa ja olla tietoisia nuorten ajankohtaisista ilmiöistä, kulttuurista ja ryhmien dynamiikasta. Tämä edellyttää jatkuvaa kouluttautumista ja tiedon päivittämistä. Nuorisotyöntekijöiden tulee myös pystyä muodostamaan ymmärrys nuorten kasvuympäristöistä, kuten koulusta, perheestä ja harrastuksista. Tämä auttaa työntekijöitä ymmärtämään nuorten taustoja ja haasteita sekä mahdollisuuksia. (Kataikko 2021, 120.)

Nuorisotyöntekijän asenne ja näkemys nuoresta vaikuttavat oleellisesti työn onnistumiseen. Mikäli nuorisotyöntekijä näkee nuoren vain yhtenä ongelmana tai rajoittaa huomionsa tiettyyn näkökulmaan, hän ei pysty tarjoamaan nuorelle kokonaisvaltaista tukea. Sen sijaan nuorisotyöntekijän tulee tunnistaa nuoren moninaiset roolit ja elämäalueet, ja ottaa ne huomioon työssään. Tämä edellyttää nuorisotyöntekijältä avointa ja ennakkoluulotonta suhtautumista nuoreen sekä valmiutta oppia ja kehittyä ammatissaan. (Kataikko 2021, 118.)

Työntekijöiden ymmärrys ja tieto ei kuitenkaan voi perustua yksinomaan omiin kokemuksiin ja havaintoihin, vaan tarvitaan myös tietoa tutkimustuloksista, asiantuntijoiden näkemyksistä ja alan kir-

jallisuudesta. Tämä auttaa työntekijöitä saamaan syvällisempää tietoa ja ymmärrystä nuorisokulttuurista ja nuorten elämästä. Monipuolisen tiedon ja ymmärryksen avulla nuorisotyöntekijät voivat luoda luottamuksellisia suhteita nuoriin ja tarjota heille merkityksellisiä kohtaamisia. He voivat myös suunnitella ja toteuttaa toimintaa, joka vastaa nuorten tarpeita ja edistää heidän kasvuaan ja hyvinvointiaan. Se edellyttää kuitenkin myös työntekijöiden kykyä käyttää toiminnallisia menetelmiä, jotka houkuttelevat ja motivoivat nuoria osallistumaan. (Kiilakoski ym. 2018, 15.)

Nuorisotyö on eräänlaista kasvatustyötä, jossa nuorten kohtaaminen on ensisijaisen tärkeää. Kohtaaminen muodostaa nuorisotyön ytimen ja tapahtuu dialogisessa suhteessa nuoren ja ohjaajan välillä. Tässä suhteessa nuori nähdään aktiivisena toimijana, joka voi vaikuttaa omaan elämäänsä. Kohtaaminen on nuoren näkökulmasta lähtökohta, ja nuorisotyöntekijät tukevat nuoria heidän kehitysprosessissaan. Tavoitteena on auttaa nuoria kasvamaan kohti hyvää elämää. Työssä korostuu myönteinen ajattelu, nuorisotyöntekijöiden usko nuoriin sekä heidän mahdollisuuksiinsa ja tulevaisuuteensa. (Soanjärvi 2011, 130.)

Nuoret osallistuvat toimintaan omasta halustaan, ja heidän tarpeidensa sekä odotustensa ymmärtäminen voi olla välillä vaikeaa. Nuorisotyö on joustavaa ja sopeutuu tilanteisiin, joten sen suunnittelu etukäteen ei aina ole mahdollista. Kasvatus tapahtuu vuorovaikutuksessa, mikä vaatii aikaa ja yhteyksien rakentamista. Luottamuksen kehittäminen on tärkeä osa tätä prosessia, ja nuorten pitäminen nuorina ihmisinä on tärkeä muistaa. Toisin kuin esimerkiksi opettajilla, joiden työhön kuuluu opetuksen lisäksi myös kasvattaminen ja vuorovaikutus, nuorisotyöntekijöillä ei ole muita velvoitteita. He ovat nuorten parissa ja navigoivat nuorten maailman ja niin sanotun virallisen maailman välillä. (Soanjärvi 2011, 104.)

4 TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TAVOITE

Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää nuorten omia osallisuuden kokemuksia nuorisotilalla käydessään. Tavoitteena oli saada uutta yksilöllistä tietoa, nuorten osallisuuden ja osallistumisen kokemuksesta sekä toimintaan vaikutusmahdollisuuksista. Tutkimuskysymyksiksi olimme valinneet:

- Millainen merkitys nuorisotiloilla on nuorille?
- Miten nuorisotiloilla käyminen edistää nuorten osallisuuden kokemusta?
- Miten nuoret pääsevät vaikuttamaan nuorisotiloilla järjestettävään toimintaan?

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Tutkimusmenetelmänä käytettiin laadullista eli kvalitatiivista tutkimusta, joka perustuu empiiriseen lähestymistapaan. Haastattelurunkona käytimme teemahaastattelua (Liite 3), jonka pohjalta suoritimme haastattelut sekä sisällönanalyysin. Laadullisen tutkimuksen tavoitteena oli selvittää ja ymmärtää ilmiötä kokonaisvaltaisesti, keskittyen kysymykseen "Mistä tässä on kyse?" (Kananen 2017, 32–33).

Opinnäytetyössämme tutkimme haastatteluiden avulla Kajaanin kaupungin nuorisopalveluiden nuorisotilakävijöiden osallisuuden kokemusta. Haastattelut olivat yksilöhaastatteluja, jotka kestivät noin 30min ja lopuksi oli yksi yhteinen ryhmähaastattelu. Haastattelut suoritettiin Kajaanin kaupungin Lohtajan nuorisotilalla, keväällä 2024. Haastateltavat olivat täysi-ikäisiä nuoria, jotka olivat nuorisohjaajien valitsemia/ pyytämiä vapaaehtoisia henkilöitä. Haastattelukysymysten pohjalta olemme teemahaastattelumenetelmää hyödyntäen tehneet teemahaastattelun mukaisen haastattelurungon (Liite 3), joka auttoi meitä sisällönanalyysin tekemisessä. Haastattelurungon teemojen kysymykset teimme yhteistyössä Kajaanin kaupungin nuorisopäällikön ja nuorisohjaaja vastaavan kanssa (Liite 3).

5.1 Tutkimusympäristön kuvaus

Tutkimusympäristönämme toimi Kajaanin kaupungin nuorisopalveluiden Lohtajan nuorisotila, joissa lapset ja nuoret viettävät vapaa-aikaansa. Toiminta on vapaaehtoista ja maksutonta. Lasten ja nuorten vuorot on jaoteltu ikätason mukaisesti. Pienten vuoron ikäjakama on 3–6-luokkalaisia, ja isojen vuorolla 7-luokkalaisista ylöspäin. (Kajaanin kaupunki 2024 c.) Nuorisotila, jossa haastattelimme nuoria on toimeksiantajamme organisaation alainen toimitila. Haastattelunaineiston käsittelyssä ja analysoinnissa keskityimme tarkastelemaan yleisellä tasolla nuorten kokemaa osallisuuden vaikutusta heidän elämässään.

5.2 Tutkimusmenetelmä

Laadullinen tutkimus eroaa määrällisestä tutkimuksesta, jossa ilmiöiden taustalla ovat teoriat ja mallit. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa keskeisenä lähtökohtana ovat ihmisten kokemukset ja näkemykset todellisuudesta, ja päämääränä on yksittäisten tapausten syvälinen analysointi eikä tulosten yleistettävyys (Kananen 2014, 18–19; Tuomi & Sarajärvi 2018, 27). Laadullisessa tutkimuksessa tarkoituksena on pyrkiä kokonaisvaltaisen ja syvemmän käsityksen pohjalta ymmärtämään tutkittavaa ilmiötä (Kananen 2017, 33).

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa tutkija suuntaa suoraan tutkittavan ilmiön pariin, esimerkiksi havainnoimalla tai haastatteleamalla, jolloin tutkija ja tutkittava ovat tiiviissä vuorovaikutuksessa. Laadullinen tutkimus sisältää runsaasti sanoja ja lauseita, kun taas määrällinen tutkimus perustuu numeerisiin tietoihin. Näin ollen kvalitatiivinen tutkimus on sisältönsä puolesta luonteeltaan kuvailevaa. (Kananen 2014, 18–19.)

Laadullisessa tutkimuksessa teoreettinen tietämys on keskeisessä asemassa. Teoria viittaa tutkimuksen viitekehykseen, joka koostuu teoreettisista elementeistä. Tämä viitekehys rakentuu tutkimuksessa käytetyistä käsitteistä ja niiden välisistä suhteista. Lisäksi teoriaa tarvitaan tutkimuksen metodin, luotettavuuden ja eettisten näkökulmien ymmärtämisessä. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 23–24.)

5.3 Aineiston keruu

Tutkija on pääasiallinen tiedon keräämisen ja sen analysoinnin vaikuttaja, joka muodostaa tutkimustuloksia aineistosta. Hän kerää ne haastattelemalla henkilöitä ilmiön ympäristössä ja tuottaa tutkimuksen aidossa kontekstissaan. (Kananen 2017, 36.) Teemahaastattelu on menetelmä, jossa tutkija keskustelee tutkimuskohteensa kanssa, käsitellen kutakin aihetta erikseen. Tavoitteena on saada tutkimuksen kannalta merkityksellisiä vastauksia, eikä haastattelussa voi esittää satunnaisia kysymyksiä. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 88.) Tutkija valmistelee etukäteen aiheet tai teemat, joista hän haluaa keskustella tutkittavan kanssa. Teemojen taustalle tutkija on hankkinut teoreettista tietoa, jonka pohjalta tutkimuskysymykset ovat muodostuneet. (Kananen 2017, 88, 75.)

Teemahaastattelussa ei ole rajoituksia haastattelukertojen lukumäärälle eikä sille, kuinka syvästi aiheista keskustellaan. Tärkeintä on seurata haastattelun teemoja, sillä kaikki haastateltavat keskustelevat samoista aiheista. Tämä haastattelumuoto on erinomainen keino tuoda esiin tutkittavien omia näkemyksiä ja ääntä. (Hirsjärvi & Hurme 2014, 48.) Teemahaastattelun tavoitteena on saada ymmärrys tutkittavasta ilmiöstä, johon liittyy aina ihmisen toiminta. Tutkija pyrkii avaamaan ilmiötä ja saamaan lisätietoa teemojen avulla. (Kananen 2017, 90.)

Opinnäytetyössämme tutkimme haastettuluiden avulla Kajaanin kaupungin nuorisopalveluiden nuorisotilakävijöiden osallisuuden kokemusta. Haastattelut suoritettiin Kajaanin kaupungin Lohtajan nuorisotilalla, keväällä 2024. Saimme haastateltavaksemme viisi täysi-ikäistä miesoletettua nuorta, jotka ovat olleet useamman vuoden ajan aktiivisia kävijöitä Kajaanin kaupungin nuorisotiloilla. Haastatteluihin valikoidut nuoret olivat vapaaehtoisia, jotka nuoriso-ohjaajat olivat valinneet ja pyytäneet tutkimukseemme sopiviksi. Nuoriso-ohjaajien kautta saimme yhteyden haastateltaviin ja heille täsmennettiin minkälaisesta haastattelusta, on kyse. Tämän pohjalta haastateltavat saivat valita osallistuvatko haastatteluun, ja kaikki osallistuivat. Haastateltavien kanssa saatiin sovittua haastatteluaika ja kaikki haastattelut saatiin suoritettua saman päivän aikana. Haastateltavat olivat iältään 18–20-vuotiaita.

Haastattelukysymysten pohjalta olemme teemahaastattelumenetelmää hyödyntäen tehneet teemahaastattelun mukaisen haastattelurungon (Liite 3), joka auttoi meitä sisällönanalyysin tekemisessä. Rungon teemojen kysymykset teimme yhteistyössä Kajaanin kaupungin nuorisopäällikön ja nuoriso-ohjaaja vastaavan kanssa. Aloitimme haastattelut yksilohaastatteluilla, jonka jälkeen pidimme kaikkien osallistujien kesken ryhmähaastattelun. Jokaisen haastattelun alussa kertosimme jokaiselle osallistujalle, millainen haastattelu on ja jaoimme tutkimustiedotteen (Liite 1) sekä suostumuslomakkeen. Jokainen haastateltava allekirjoitti kaksi suostumuslomaketta, toinen jäi hänelle itselleen ja toisen ottivat opinnäytetyöntekijät. Opinnäytetyöntekijät säilyttivät ja hävittivät suostumuslomakkeet asianmukaisesti (Liite 2). Painotimme, että haastattelun aikana voi kysyä ja pyrimme auttamaan tai tarkentamaan, jos jokin kysymys tuntuu vaikealta. Ryhmähaastattelussa käsiteltiin turvallisen tilan

periaatteita, joita kaikki haastateltavat pitivät tärkeinä ja kokivat, että ne toteutuvat Kajaanin kaupungin nuorisotiloilla. Haastattelut äänitettiin, litteroitiin ja analysoitiin, jonka jälkeen tutkimustulokset kirjoitettiin julkaistavaan muotoon.

Puolistrukturoitu haastattelu toteutetaan siten, että jokaiselle haastateltavalle esitetään samat tai lähes samanlaiset kysymykset suurin piirtein samassa järjestyksessä. Puolistrukturoidussa haastattelussa (kuten myös teemahaastattelussa) kysymysten järjestystä voidaan muuttaa tarpeen vaatiessa. Ei ole olemassa täysin yhtenäistä määritelmää siitä, miten osittain strukturoitu haastattelu tulisi toteuttaa. Tämä haastattelumuoto yhdistää sekä ennalta suunniteltuja että avoimempia elementtejä ja sijoittuu formaaliudessaan strukturoitujen kyselyhaastattelujen ja teemahaastattelun välille. Puolistrukturoitua haastattelua kutsutaan myös toisinaan teemahaastatteluksi. Tämä nimitys voi olla käytössä esimerkiksi silloin, kun haastattelussa käsitellään tarkasti määriteltyjä aihepiirejä. (Kvalimotiv 2006.)

5.4 Aineiston analyysi

Käytimme analyysimenetelmänä tutkimuksessa induktiivista eli aineistolähtöistä sisällönanalyysia. Sisällönanalyysi on laadullisen tutkimuksen analysointimenetelmä, jossa tutkitaan aineiston sisältöä ja rakennetta. Laadullisen tutkimuksen analyysitavat voivat olla aineistolähtöistä, teoriasidonnaista tai teorialähtöistä sisällönanalyysia. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 108.) Aineistolähtöinen sisällönanalyysi perustuu tutkimusaineistosta nouseviin teemoihin ja käsitteisiin ilman valmiiksi määriteltyä teoriaa tai viitekehystä. Tavoitteena on ymmärtää aineistosta nousevia merkityksiä ja rakentaa aineiston pohjalta käsitteitä tai teoreettisia kokonaisuuksia. Analyysin luokittelu ja teoreettiset käsitteet muodostetaan aineistosta. (Elo & Kyngäs 2008, 109.)

Aineiston analyysivaiheeseen siirryttäessä aloitetaan kuuntelemalla haastattelut ja kirjataan aineisto sanasta sanaan, ilman että haastateltavan sanoja muutetaan. Tämän jälkeen tutkija syventää ymmärrystään aineistosta lukemalla sitä useaan kertaan. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 122–127.) Haastattelut nauhoitettiin haastateltavien suostumuksella, jotta haastatteluaineisto oli mahdollista litteroida tekstiksi. Äänitteitä ja litterointiaineistoa käytettiin apuna tutkimustulosten analysoinnissa. Tutkimuksen analysointi aloitettiin haastatteluaineiston litteroinnilla. Litteroinnissa käytimme Calibri-fonttia, koko 11. Kokonaisuudessaan litteroitua aineistoa kertyi 25 sivua.

Haastattelujen litteroinnin jälkeen nauhoitukset ja muut haastattelussa saadut tiedot tuhotaan tietoturvallisesti. Tällä tarkoitetaan, että digitaaliset tallenteet poistetaan pysyvästi tietokoneelta ja varmuuskopioista käyttämällä tietoturvallisia menetelmiä, kuten tiedostojen ylikirjoitusta tai tietoturvaohjelmistoja. Fyysiset muistiinpanot ja paperit silputaan. Näin varmistetaan, että luottamuksellisia tietoja ei pääse leviämään ja haastateltavien yksityisyys säilyy suojattuna. Tulosten tarkastelussa hyödynnetään suoria lainauksia haastatteluista, jotka havainnollistavat saatuja tutkimustuloksia.

Alkuperäisilmaukset	Pelkistetyt ilmaukset
---------------------	-----------------------

<p>”Tulee tärkeä olo itselle. Myös hyvä tunne siitä, että on päässyt osallistumaan ja vaikuttamaan siihen ympäristöön, missä itse olet ja mitä haluat tehdä siellä.”</p>	<p>Osallistuminen ja vaikuttaminen ympäristöön luovat tärkeän ja hyvän olon.</p>
<p>”Ehkä se, että voi olla oma itsensä, eikä tarvitse tehdä edes mitään. Voit vain olla ja tulla milloin vain, yksin tai kaverin kanssa.”</p>	<p>Turvallinen ympäristö, johon on helppo tulla ja, jossa voi olla oma itsensä.</p>
<p>”Ehkä siitä on tullut sellainen tapa, kun nuorempana kävi paljon. Vähän samaan tyyliin kuin joku harrastus, että siitä tuli arkeen rutiinia.”</p>	<p>Nuorisotiloilla käymisestä on tullut tapa ja rutiini arkeen.</p>
<p>”Sen takia olen aina palannutkin nuokkareille kun on tiennyt, että tänne voi vain tulla olemaan”.</p>	<p>Voi olla oma itsensä ja viettää aikaa rentoutuen ilman erityisiä paineita.</p>
<p>”Aina on saanut heittää ehdotuksia ja ne on otettu hyvin vastaan ja niitä on toteutettu tosi hyvin”.</p>	<p>Nuorten mielipiteiden huomiointi ja toteutus.</p>
<p>”On voinut tulla nuokkarille ja ohjaajat on heti ottanut tosi hyvin vastaan ja tulleet alusta asti tosi tutuiksi”.</p> <p>”Ihan sama mikä kysymys tai pulma on ollut, niin aina on saanut vastauksen tai apua”.</p>	<p>Helposti lähestyttävät ohjaajat.</p> <p>Ohjaajien aito kiinnostus auttaa ja tukea nuorta.</p>
<p>”Siis tosi hyvälle se tuntuu, että on paikka, jossa tulee kuulluksi ja saa kertoa omat mielipiteet ja ideat. Se ehkä on vetänyt tänne aina takaisin, kun saa olla oma itsensä”.</p>	<p>Nuorisotilalla hyväksyvä ilmapiiri.</p>

Taulukko 1. Aineiston pelkistäminen

Tämän jälkeen seuraava vaihe on analyysirungon luomisen myötä tutkimusaineiston pelkistäminen sisällönanalyysin periaatteiden mukaisesti, jolloin aineistosta poistetaan kaikki tutkimuksen kannalta epäolennaiset osat. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 128.) Aineiston pelkistämässä analyysinrunko toimii ohjaavana välineenä ja auttaa myös aineiston luokittelussa pelkistämisen jälkeen. Analyysirungon kautta tutkija voi järjestää aineiston eri osat etukäteen määriteltyjen käsitteiden tai teoreettisten viitekehysten mukaan. Tällä tavoin tutkijat voivat valita ne osat, jotka sisältyvät aineistoon, sekä ne, jotka jäävät analyysin rungon ulkopuolelle. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 128–129.)

Pelkistetyt ilmaukset	Alaluokka	Yläluokka
<p>Turvallinen ympäristö, johon on helppo tulla ja jossa voi olla oma itsensä.</p> <p>Ohjaajien aito kiinnostus auttaa ja tukea nuorta.</p>	<p>Arvostava ja aito kohtaaminen</p> <p>Yhdenvertaisuus</p> <p>Yksilöllinen huomiointi</p>	<p>Nuorista välittäminen</p>
<p>Osallistuminen ja vaikuttaminen ympäristöön luovat tärkeän ja hyvän olon.</p> <p>Nuorisotiloilla käymisestä on tullut tapa ja rutiini arkeen.</p>	<p>Säännöllisyys ja turvallinen ilmapiiri</p> <p>Helposti lähestyttävät ohjaajat</p>	<p>Työntekijöiden pysyvyys</p>
<p>Nuorten mielipiteiden huomiointi ja toteutus.</p>	<p>Nuorten osallisuus toiminnan suunnittelussa</p>	<p>Toimintaan vaikuttaminen ja sen kehittäminen</p>

Taulukko 2. Aineiston sisällönanalyysi

6 TUTKIMUKSEN TULOKSET

Opinnäytetyössä etsimme vastauksia kysymyksiin: ”Millainen merkitys nuorisotiloilla on nuorille?”, ”Miten nuorisotiloilla käyminen edistää nuorten osallisuuden kokemusta?”, ”Miten nuoret pääsevät vaikuttamaan nuorisotiloilla järjestettävään toimintaan?”. Kävimme tutkimusaineiston läpi huolellisesti ja valitsimme sieltä tärkeimmät vastaukset, jotka auttoivat meitä vastaamaan tutkimuskysymyksiimme. Tämä prosessi sisälsi aineiston analysoimista ja sen eri osien vertailua, jotta pystyimme ymmärtämään, mitkä vastaukset olivat olennaisia ja miten ne liittyivät opinnäytetyömme tavoitteisiin.

6.1 Työntekijöiden merkitys nuorten osallisuuden näkökulmasta

Taulukkoon 3 yläluokiksi muodostuivat nuorista välittäminen, työntekijöiden pysyvyys sekä toimintaan vaikuttaminen ja sen kehittäminen. Pääluokaksi muodostui työntekijöiden merkitys nuorten osallisuuden näkökulmasta.

Alaluokka	Yläluokka	Pääluokka
Arvostava ja aito kohtaaminen	Nuorista välittäminen	Työntekijöiden merkitys nuorten osallisuuden näkökulmasta
Yhdenvertaisuus		
Yksilöllinen huomiointi		
Säännöllisyys ja turvallinen ilmapiiri	Työntekijöiden pysyvyys	
Helposti lähestyttävät ohjaajat		
Nuorten osallisuus toiminnan suunnittelussa	Toimintaan vaikuttaminen ja sen kehittäminen	

Taulukko 3. Tutkimustulokset työntekijöiden merkitys nuorten osallisuuteen vaikuttaviin tekijöihin

Ensimmäinen yläluokka, *nuorista välittäminen* sisälsi arvostavan ja aidon kohtaamisen, yhdenvertaisuuden sekä yksilöllisen huomiointin. Arvostava ja aito kohtaaminen ilmeni siinä, että nuoret ovat kokeneet tulewansa kuulluiksi ja nähdyiksi nuorisotiloilla käydessään. Lisäksi nuoret kokivat saavansa nuorisotiloilla käydessään olla omia itsejään.

”...Ihan sama mikä kysymys tai pulma on ollut, niin aina on saanut vastauksen tai apua.”

”...On voinut tulla nuokkarille ja ohjaajat on heti ottaneet tosi hyvin vastaan, ja tulleet alusta asti tutuiksi.”

Yhdenvertaisuus nuorisotiloilla ilmeni haastatteluiden perusteella sillä, että nuoret kokivat saavansa tulla nuorisotiloille omana itsenään. Työntekijät antavat kaikille nuorille yhdenvertaisesti mahdollisuudet toimia nuorisotiloilla ja kaikilla nuorilla on samat säännöt, riippumatta työntekijästä. Nuorten kokemukseen yksilöllisestä huomioinnista vaikutti nuorisotiloilla olevat ohjaajat, jotka huomioivat nuoret yksilöllisesti. Tämä näkyi siinä, että ohjaajat ovat läsnä nuoria varten ja antavat tasavertaisesti jokaiselle nuorelle aikaa. Lisäksi ohjaajat ovat valmiita auttamaan nuoria erilaisissa pulmissa, joissa nuoret tarvitsevat apua.

”... Ehkä se, että voi olla oma itsensä, eikä tarvitse edes tehdä mitään. Voit vain olla, ja tulla milloin vain, yksin tai kaverin kanssa.”

”... Kaikki on minusta tasavertaisia, ja säännöt on kaikille samat, ohjaajasta riippumatta.”

”...Tuntu hyvälle, että tuli kuulluksi ja ihmiset kuunteli ja kyseli mitä mulle kuuluu.”

Toinen yläluokka, *työntekijöiden pysyvyys*, muodostui säännöllisyydestä ja turvallisesta ilmapiiristä sekä helposti lähestyttävistä ohjaajista. Haastatteluissa nousi esiin nuorisotiloilla käymisen säännöllisyys, joka lisää turvallisuuden tunnetta. Nuorien mukaan nuorisotiloilla vallitsee turvallinen ja hyvä ilmapiiri. Ilmapiiriin vaikuttavat yhteisten sääntöjen lisäksi helposti lähestyttävät työntekijät. Ohjaajista helposti lähestyttäviä tekee kuulluksi tuleminen sekä avoin kommunikointi nuorien ja työntekijöiden välillä. Lisäksi työntekijöiden vaihtuvuus on vähäistä.

”...Ehkä siitä on tullut tapa, kun nuorempana kävi paljon. Vähän samaan tyyliin, ku joku harrastus, että siitä tuli arkeen rutiinia.”

”...Kaikki ohjaajat on helposti lähestyttäviä ja rentoja. Kaikki nuoretkin on rentoja ja kaikkien kesken pysyy ilmapiiri tosi hyvänä.”

”... Siis, tosi hyvälle se tuntuu, että on paikka, jossa tulee kuulluksi ja saa kertoa omat mielipiteet ja ideat. se ehkä on vetänyt aina tänne takaisin, että on saanut olla oma itsensä.”

”... Sitten heidän kanssaan on helpompi puhua ja heittää läppää, kun työntekijät eivät vaihdu koko ajan.”

Kolmantena yläluokkana, *toimintaan vaikuttaminen ja sen kehittäminen*, sisälsi nuorten osallisuus toiminnan suunnittelussa. Haastateltavien kertoman perusteella nuorten osallisuus toiminnansuunnittelussa ja kehittämisessä nähdään positiivisena osana. Useat tärkeät teemat nousivat esille, jotka painottuvat osallistumisen merkitykseen ja nuorten mahdollisuuksiin vaikuttaa. Osa haastateltavista on suorittanut harjoitteluja nuorisotiloilla. He kertoivat, että ovat kokeneet olevansa yhdenvertaisia työntekijöitä työskennellessään ja saaneet ideoida ja suunnitella yksin ja yhdessä muiden kanssa, nuorisotiloilla järjestettävää toimintaa.

”... Työroolissa esimerkiksi mulle on annettu aina vapaat kädet. Se on ollut tosi mukava, että ei ole tarvinnut mennä minkään tekstikirjan mukaan, vaan on sanottu, että voit päästä toteuttamaan omia visioita. Silleen se on mennytkin.”

Nuorten ja nuoriso-ohjaajien välinen vuorovaikutus on tärkeää. Nuorten mielipiteiden kysyminen edistää avointa keskustelua, joka voi johtaa nuorille tarkoituksenmukaisempaa toimintaa. Tämä osoittaa, että nuorten osallistumiselle on olemassa käytäntöjä, jotka tukevat heidän mahdollisuuksiinsa vaikuttaa. Nuorten ehdotusten kuuntelu ja toteuttaminen saa nuoret tuntemaan, että heidän mielipiteensä ovat arvokkaita. Tämä voi lisätä nuorten motivaatiota ja sitoutumista, kun he kokevat voivansa vaikuttaa ympäröivään maailmaan. Osallistumisen merkitys korostuu myös henkilökohtaisella tasolla. Nuorten mahdollisuus vaikuttaa omaan ympäristöönsä tuo heille voimaantumisen tunnetta, mikä puolestaan tukee heidän hyvinvointiaan ja itseluottamustaan.

”...Aina on saanut heittää ehdotuksia, ja ne on otettu hyvin vastaan ja niitä on toteutettu tosi hyvin.”

”...Tulee tärkeä olo itselle, myös hyvä tunne siitä, että on päässyt osallistumaan ja vaikuttamaan siihen ympäristöön, missä itse olet ja mitä haluat tehdä siellä.”

”...Meiltä kysytään tosi paljon mitä halutaan tänne ja on päästy vaikuttamaan siihen, mitä tänne on tullut”

6.2 Tulosten yhteenveto

Nuorisotiloilla käyminen edistää nuorten osallisuuden kokemusta, ja yhteenvetona voidaan todeta, että nuorten osallisuus toiminnansuunnittelussa nähdään merkityksellisenä. Nuoret pääsevät vaikuttamaan nuorisotiloilla järjestettävään toimintaan. Nuorten mielipiteiden huomioiminen vahvistaa heidän henkilökohtaista kehitystään ja sitoutumistaan yhteisöön. Osallistuminen parantaa toimintojen laatua ja nuorten aktiivista roolia omassa elämässään ja ympäristössään.

Työntekijöiden pysyvyys, säännöllinen toiminta ja turvallinen ilmapiiri muodostavat perustan nuorisotiloilla, jotka edistävät nuorten sitoutumista sekä hyvinvointia ja pystyvyyden tunteen lisääntymistä. Nuorisotiloilla on moninainen merkitys nuorille. Nuorisotiloilla nuoret voivat saada luotua merkityksellisiä ja uusia ihmissuhteita. Nämä edellä mainitut elementit yhdessä luovat ympäristön, jossa nuoret voivat kehittää itseään ja tuntea itsensä arvostetuksi yhteisössä.

Nuorten kokemukset korostavat aitoa ja arvostavaa kohtaamista, yhdenvertaisuutta sekä yksilöllistä huomiointia, jota he ovat saaneet kokea Lohtajan nuorisotilalla käydessään. Nuoret kokevat tulevansa kuulluiksi ja nähdyiksi, mikä luo mahdollisuuden olla oma itsensä nuorisotilalla ja -tiloilla. Yhdenvertaisuus ilmenee siinä, että kaikille nuorille tarjotaan samat mahdollisuudet ja säännöt riippumatta työntekijästä. Nuorten kokemus nousi esille, että he pitivät keskeisenä myös ohjaajien yksilöllistä huomiointia. Työntekijät ovat läsnä nuoria varten, tarjoavat aikaa sekä tukea erilaisissa haasteissa, joka lisää nuorten hyvinvointia nuorisotiloilla käydessään.

Haastateltavat olivat hyvin tyytyväisiä nuorisopalveluiden toimintaan. Kuitenkin kehitysideana nousi esille, että Lohtajan nuorisotila voisi olla viikonloppuisin ja lomakausina avoinna. Tällä voitaisiin pitkänajanteisesti selvittää nuorisotilojen kävijämäärän ja sen vaikuttavuuden tilannetta. Tämä on tärkeää, koska monet nuoret kaipaavat turvallista ja mielekästä paikkaa, jossa viettää aikaa kavereidensa kanssa. Jos nuorisotila olisi avoinna näinä aikoina, nuorille tarjoutuisi mahdollisuus ajanviettoon turvallisessa ympäristössä ja olisi tekemistä viikonlopuille ja loma-ajoille. Opinnäytetyömme aihetta voisi hyödyntää myös nuoremmille kävijöille, jotka käyvät Kajaanin kaupungin nuorisotiloilla. Tämä voisi antaa erilaisia näkökulmia nuorempien kokemuksesta tämänhetkiseen toimintaan.

7 POHDINTA

7.1 Tulosten tarkastelu

Opinnäytetyömme oli laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus. Opinnäytetyötä varten järjestetyillä teemahaastatteluilta oli tarkoitus saada selvitettyä nuorten osallisuuden kokemusta nuorisotiloilla käydessään. Tavoitteena oli opinnäytetyön avulla tuottaa tietoa nuorisotyön merkityksestä nuorten osallisuuden tunteeseen. Tutkimustulokset on analysoitu aineistolähtöistä sisällönanalyysiä käyttäen. Tutkimuskysymyksiimme, joihin etsimme tulosten analysoidessa vastauksia, olivat: ”Millainen merkitys nuorisotiloilla on nuorille?”, ”Miten nuorisotiloilla käyminen edistää nuorten osallisuuden kokemusta?” ja ”Miten nuoret pääsevät vaikuttamaan nuorisotiloilla järjestettävään toimintaan”. Tutkimustulosten perusteella voidaan todeta haastateltavistamme nuorista, että he kokevat yksimielisesti saavansa osallistua ja osallisuuden tunteen lisääntymistä toimintaan osallistuessaan.

Nuorisotyöllä pyritään edistämään nuorten kokonaisvaltaista hyvinvointia sekä ennaltaehkäisemään sosiaalisia ongelmia. Tavoitteena on tarjota tietoa ja tukea terveelliseen elämäntapaan ja torjumaan päihteiden käyttöä, mielenterveysongelmia ja muita terveysriskejä sekä auttaa nuoria itsenäistymään ja toteuttamaan omaa tahtoaan. Tarkoituksena on edistää nuorten hyvinvointia ja oikeuksia, ennaltaehkäistä sosiaalisia ongelmia ja syrjäytymistä sekä vaikuttaa nuorten asemaan yhteiskunnassa ja päätöksenteossa. (Kiilakoski ym. 2018, 10.) Nuorisotyössä korostetaan myös nuorten omaaloitteisuutta ja oman ajattelun ja ideoiden kokeilemistä. Pyrkimyksenä on edistää nuorten osallistumista ja vaikuttamista antamalla heille mahdollisuus osallistua päätöksentekoon ja toimia aktiivisina yhteiskunnan jäseninä. (Kiilakoski 2021, 345–346.)

Nuorisolain (1285/2016, 2 §) mukaisesti on määritelty, että lain tavoitteena on esimerkiksi nuorten osallisuuden edistäminen, ja vaikuttamismahdollisuuksien sekä kykyä ja edellytyksiä toimia yhteiskunnassa. Tarkoituksenmukaista on nuorten yhdenvertaisuuden edistäminen ja tasa-arvon sekä oikeuksien toteutuminen. Tavoitteiden toteutumisen lähtökohtana on esimerkiksi yhteisvastuu, kulttuurien moninaisuus ja kansainvälisyys sekä moninainen yhteistyö. (Nuorisolaki 1285/2016.)

Osallisuutta on yksilön kokemus kuulumisesta ja vaikuttamisesta kokonaisuuteen. Henkilölle on merkityksellistä, että hänellä on mahdollisuus muodostaa vuorovaikutussuhteita, ja saada olla osana erilaisia hyvinvoinnin lähteitä. Henkilön oikeuksiin kuuluu osallisuus ja erilaisiin asioihin vaikuttaminen omassa elämässään esimerkiksi erilaisiin toimintoihin, palveluihin sekä tietynlaisiin yhteisiin asioihin. (Isola ym. 2017, 5.) Yhteisöissä osallisuuden toteutumiseksi vaaditaan muita ihmisiä ja henkilön oma kokemus itsensä arvokkaaksi tuntemisesta, jolla on yhteiskunnallinen merkitys (Isola ym. 2017, 3).

Tutkimustulosten mukaan nuoret kokivat saavansa kuuluvuuden ja nähdyksi tulemisen tunteen lisääntymistä nuorisotilalla käydessään. Tähän vaikuttaa erityisesti nuorisotiloilla olevien työntekijöiden läsnäolo ja pysyvyys sekä se, että heitä kuvattiin turvallisiksi ja luotettaviksi aikuisiksi, jotka ovat helposti lähestyttäviä. Haastateltavien nuorten kokemus oli yksimielinen, että heidän mielipiteensä tulee huomioiduiksi ja nuorten kertoman mukaan niitä on toteutettu toiminnansuunnittelussa hyvin. Tärkeää on myös, että nuoret kokivat saavansa tulla nuorisotiloilla ja heidät hyväksytään omana it-

senään ja saavat kuulluksi sekä nähdyksi tulemisen tunteen, joka vahvistaa heidän itseluottamustaan. Kukaan haastateltavista ei ollut kokenut, että nuorisotilalla häntä olisi syrjitty tai kiusaamista havaittaessa siihen ei olisi puututtu. Tällöin myös itsensä ilmaisu ja omien mielipiteiden esille tuominen on nuorille helpompaa, joka vahvistaa heidän itseluottamustaan ja pystyvyyden tunnetta.

Nuorisotilalla selkeästi panostetaan nuoria itseään aktivoivaan toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen. Nuoret saavat osallistua toiminnansuunnitteluun ja kehittämiseen, joiden avulla lisätään oma-toimijuutta. Lisäksi nuoriso-ohjaajat kysyvät jatkuvasti nuorien mielipiteitä, jolloin nuorille annetaan mahdollisuus vaikuttamiseen. Tämä vahvistaa heidän henkilökohtaista kehitystään ja sitoutumistaan nuorisotilatoimintaan ja siellä olevaan yhteisöön. Tähän vaikuttaa myös toimintojen saatavuus ja saavutettavuus, kun Kajaanissa on eri asuinalueilla nuorisotiloja.

Työntekijöiden pysyvyys, säännöllinen toiminta ja turvallinen ilmapiiri muodostavat perustan nuorisotiloilla, jotka edistävät nuorten sitoutumista, hyvinvointia ja pystyvyyden tunteen lisääntymistä. Oikeudenmukainen ja arvostava/kunnioittava kohtaaminen luo uusia ja merkityksellisiä ihmissuhteita ikätason mukaisesti. Nuoret voivat luoda merkityksellisiä ihmissuhteita. Nämä edellä mainitut elementit yhdessä luovat ympäristön, jossa nuoret voivat kehittää itseään ja tuntea itsensä arvostetuksi yhteisössä. Myös asiakkaan ja työntekijän välinen yhteistyö on arvostavaa kohtaamista, jonka avulla voidaan luoda yhteistyötä kehittämisenäkökulmasta (Terveys ja hyvinvoinnin laitos 2023 a).

Osallistuminen parantaa toimintojen laatua ja edistää nuorten aktiivista roolia omassa elämässään ja ympäristössään. Nuorten kokemukset nuorisotiloilla korostavat arvostavaa ja aitoa kohtaamista, yhdenvertaisuutta sekä yksilöllistä huomiointia. Nuoret kokevat tulevansa kuulluksi ja nähdyksi, mikä luo mahdollisuuden olla oma itsensä. Yhdenvertaisuus ilmenee siinä, että kaikille nuorille tarjotaan samat mahdollisuudet ja säännöt riippumatta työntekijästä.

Nuorisotilat tarjoavat tilan, jossa nuoria moikataan ja heidän kuulumisiaan kysytään sekä heidät huomioidaan kokonaisvaltaisesti. Tämä arkipäiväinen vuorovaikutus vahvistaa heidän kuulumisen tunnettaan ja lisää yhteisöllisyyttä. Keskeistä on myös ohjaajien yksilöllinen huomiointi, jolloin he ovat läsnä nuoria varten, tarjoavat aikaa sekä tukea erilaisissa haasteissa, joka lisää nuorten hyvinvointia nuorisotiloilla käydessään. Tämän lisäksi nuorisotiloilla verkostoituminen ja uusien ihmissuhteiden muodostuminen on haastateltavien mukaan helpompaa verrattuna esimerkiksi koulumaailmaan. Tähän vaikuttaa, että toiminta on vapaamuotoisempaa ja ilmapiiri on rentoa sekä jokainen pääsee osallistumaan halutessaan esimerkiksi, kun porukalla pelaillaan salissa.

Toiminta on vapaaehtoista ja ennalta ehkäisevä näkökulma toteutuu, kun pyritään ehkäisemään syrjäytymisriskin syntymistä. Nuorten käyttäytymisellä ja yleisellä ilmapiirillä on suuri merkitys, johon ohjaajat pyrkivät vaikuttamaan kannustamisen ja tukemisen keinoin. Tutkimustuloksemme antoi Kajaanin kaupungin nuorisopalveluille merkittävää ja hyödyllistä tietoa haastateltaviemme nuorten osallisuuden ja osallistumisen kokemuksesta nuorisopalveluiden toiminnasta. Heillä on nyt tutkittua tietoa, joka antaa heille tietoa esimerkiksi siitä, miten heidän toimintaansa voi kehittää. Lisäksi tutkittu tieto toimii myös konkreettisenä todisteena Kajaanin kaupungille, kuinka merkittävää toiminta on nuorten osallisuuden kannalta. Toimeksiantajamme, nuorisopäällikkö kommentoi opinnäytetyömme tuloksista: ”Tärkeä sanallistaa ja saada palautetta. Tärkeää saada tutkittua tietoa nuorten

osallisuuden kokemuksista nuorisotyössä. Tutkittu tieto nuorten kokemuksista lisää tietoa nuorisotyön merkityksestä.” (Oikarinen, haastattelu 2024.)

Haastateltavat olivat hyvin tyytyväisiä nuorisopalveluiden toimintaan. Kuitenkin kehitysideana nousi esille, että nuorisotilat voisivat olla viikonloppuisin ja lomakausina avoinna. Tällä voitaisiin pitkäjännteisesti selvittää nuorisotilojen kävijämäärän ja sen vaikuttavuuden tilannetta. Tämä on tärkeää, koska monet nuoret kaipaavat turvallista ja mielekästä paikkaa, jossa viettää aikaa kavereidensa kanssa. Jos nuorisotilat ovat avoinna näinä aikoina, nuorille tarjoutuisi mahdollisuus ajanviettoon turvallisessa ympäristössä ja olisi tekemistä viikonlopuille ja loma-ajoille.

7.2 Eettisyys ja luotettavuus

Haastattelut olivat vapaaehtoisia ja haastateltavien suostumus haastatteluun ja sen nauhoitukseen varmistettiin kirjallisella suostumuslomakkeella (Liite 2). Tutkimustulokset merkitsimme opinnäytetyöhön anonyymisti. Tällä tavalla turvattiin haastateltavien anonymiteetti. Henkilötietojen käsittelyperusteena on aina henkilön oma suostumus. Haastateltavat olivat yli 18-vuotiaita nuoria, jotka olivat käyneet nuorisotiloilla useamman vuoden ajan. Haastattelut olivat yksilöhaastatteluja, ja lopuksi oli yksi yhteinen ryhmähaastattelu.

Pohdimme tulosten luotettavuutta, miten haastateltavien ikä tai sukupuoli vaikuttivat tutkimustuloksiin. Erilaiset elämäntilanteet ja -vaiheet voivat vaikuttaa merkittävästi tuloksiin. Esimerkiksi varhaisnuoret (10–14-vuotiaat) käsittelevät asioita eri tavalla kuin myöhemmässä nuoruusiässä olevat tai nuoret aikuiset. Nuoremmat saattavat olla vähemmän varmoja mielipiteissään, kun taas vanhemmat nuoret voivat antaa syvällisempiä vastauksia. Sukupuoli voi vaikuttaa siihen, miten nuoret tulkitsevat ja suhtautuvat kysymyksiin sekä kuinka avoimesti he vastaavat kysymyksiin. Esimerkiksi pojat saattavat olla varautuneempia ilmaisemaan tunteitaan, kun taas tytöt voivat olla alttiimpia puhumaan tunteistaan. Lisäksi sukupuoliroolit voivat vaikuttaa siihen, millaisina nuoret näkevät omat roolinsa tai minkä teeman he kokevat tärkeäksi.

Suomen perustuslain (731/1999, 16 §) mukaan tieteen vapaus on turvattu ja vastuullisuus on otettava huomioon sitä käyttäessä. Ihmistä tutkivien tutkijoiden ja tutkimusryhmien tueksi on laadittu tutkimuksen eettiset periaatteet, jotka suojaavat tutkimukseen osallistuvia ihmisiä. Tutkimuksessa, jossa on kohderyhmänä ihmisiä, korostuu eettiset kysymykset tutkijan ja tutkittavan vuorovaikutuksessa. (TENK 2019, 7.)

Yhdenvertaisuudesta säädetään Suomen perustuslaissa, jonka mukaan ilman hyväksyttävää perustetta ketään ei saa asettaa eriarvoiseen asemaan esimerkiksi sukupuolen, iän, etnisyyden, kielen, uskonnon, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Lapsia ja nuoria on kohdeltava yksilöinä yhdenvertaisesti ja tasa-arvoa noudattaen. Heillä tulee olla oikeus saada vaikuttaa itseään koskeviin asioihin kehitystään vastaavalla tavalla. (Suomen perustuslaki, 6 §.)

Tutkimuksessamme hyödynsimme hyvän tieteellisen käytännön lähtökohtia. Opinnäytetyötä tehdessämme toimimme rehellisesti, huolellisesti ja tarkasti tutkimustyössä, analysoinnissa, tulosten tallen-

tamisessa ja esittämisessä sekä tulosten arvioinnissa. Lisäksi suunnittelimme, toteutimme ja raportoimme tutkimuksen asetettujen vaatimusten mukaisesti. Toimimme vastuullisesti tiedonhankinnassa ja hankimme asianmukaisen tutkimusluvan. (TENK 2023.)

Tutkimusluvan hankimme Kajaanin kaupungin nuorisopäälliköltä. Kajaanin kaupungin Lohtajan nuorisotilalla suoritettiin haastattelut. Haastattelujen alussa jokainen haastateltava sai tietosuojailmoituksen (Liite 4) sekä suostumuslomakkeen (Liite 2), jotka he täyttivät haastattelun alussa. Haastattelupohjan (Liite 3) teimme yhdessä toimeksiantajan Kajaanin kaupungin nuorisopäällikön ja nuorisohjaaja vastaavan kanssa. Haastateltavalle itselleen, sekä meille jäi molemmille omat kopiot lomakkeista, jotka säilytimme ja hävitimme asianmukaisesti.

Haastattelupohjan ja nauhoitusten kirjasiimme haastateltavan/haastateltavien kertoman perusteella hänen omakohtaisia kokemuksiaan osallisuudesta ja sen merkityksestä sekä vaikutuksesta nuorisotilalla. Haastatteluun osallistuville annettiin selkeästi tieto mihin tarkoitukseen aineistoa kerättiin ja miten he vaikuttavat tutkimuksen toteutukseen. Haastattelu toteutettiin anonyyminä, jotta yksityisyydensuoja säilyy. Haastateltavien nuorien vastaukset olivat heidän yksilöllisiä osallisuuden kokemuksiaan, joita emme itsessään voi keskenään vertailla. Tarkastelimme syvemmin tutkimuksessa heidän vastauksiaan peilaten kehittämisenäkökulmaan ja vaikuttamismahdollisuuksiin, joilla edistämme luotettavuutta tutkimuksessamme.

7.3 Ammatillinen kasvu

Opinnäytetyön prosessi sujui hyvin ja oli opettavainen kokemus. Aihe-ehdotuksesta lähtien olimme olleet innostuneita opinnäytetyön aiheesta, joka herätti kiinnostusta meissä kaikissa. Aiheeseen tutustuminen on ollut kiehtovaa. Erilaisen kirjallisuuden ja kansainvälisten tutkimusten tarkastelu on syventänyt ymmärrystämme tutkimusaiheesta, vaikka välillä tuntui, ettei tutkimustietoa löytynyt kovin laajasti tai helposti. Nuorten osallisuus on kuitenkin ajankohtainen ja laajasti keskusteltu teema ja aihe niin paikallisella, kuin kansainväliselläkin tasolla.

Opinnäytetyön tekeminen nuorten osallisuudesta on kehittänyt ammatillista kasvuamme monesta eri näkökulmasta. Sosionomeina tuleamme tulevaisuudessa työskentelemään mahdollisesti nuorten kanssa. Opinnäytetyön myötä meillä on syvällisempi ymmärrys nuorten osallisuudesta. Olemme perehtyneet siihen, mitä osallisuus tarkoittaa nuorten elämässä ja mikä merkitys sillä on. Opinnäytetyöprosessin aikana ymmärryksemme osallisuuden yhteiskunnallisesta merkityksestä kasvoi, mutta myös herätti huolen nuorten osallisuuteen liittyvistä haasteista, kuten syrjäytymisestä ja mielenterveysongelmista.

Työn tekeminen on kehittänyt taitojamme tieteellisen tutkimustyön tekemisessä. Sosionomin kompetenssiin peilaten varsinkin tutkimuksellinen kehittämisosaaminen on kehittynyt tämän opinnäytetyöprosessin myötä. Olemme oppineet käyttämään erilaisia tutkimusmenetelmiä, kuten teemahaastattelua ja analysoimaan tutkimustuloksia. Palkitsevaa on ollut huomata, kuinka ryhmänä kykenimme tuottamaan omia tutkimustuloksia, jotka voivat vaikuttaa käytännön työhön esimerkiksi toimeksiantajallamme Kajaanin kaupungin nuorisopalveluilla. (Savonia Ammattikorkeakoulu julkaisu-aika tuntematon.)

Tutkimuksen eri vaiheet ovat vaatineet meiltä tarkkuutta ja huolellisuutta. Tutkimustyön tarkastelu eettisyyden ja luotettavuuden näkökulmasta on ollut erityisen antoisaa. Sosionomin työssä korostuvat eettiset periaatteet, kuten oikeudenmukaisuus ja tasa-arvo. Opinnäytetyön kautta olemme kehittäneet ymmärrystä myös näistä arvoista etenkin nuorten osallisuuden näkökulmasta.

Lisäksi opinnäytetyöprosessin edetessä ohjaajan antama palaute on auttanut prosessin ja sen eri vaiheiden ymmärtämisessä. Olemme oppineet jokaisesta työvaiheesta, joka on vahvistanut ammatillista kasvuamme ja kehittänyt meitä tutkijoina. Aikataulujen laatiminen, tavoitteellisen työn tekeminen ja vastuun kantaminen projektin lopputuloksesta ovat kehittäneet meidän kykyämme hallita projekteja itsenäisesti, josta on hyötyä sosiaalialan eri tehtävissä.

Opinnäytetyöprosessin haasteisiin kuului se, että haastateltavilta ei saatu lainkaan negatiivista palautetta, mikä tarkoitti sitä, että emme saaneet heiltä kovin laajasti kehittämideoita tai uusia näkökulmia. Pitkäaikaiskävijöinä he olivat hyvin tyytyväisiä nuorisotilojen toimintaan. Lisäksi haasteena oli, että emme itse päässeet valitsemaan haastateltavia. Positiivinen näkökulma on kuitenkin se, että nuorisotyöntekijät osasivat valita tutkimukseen sopivimmat henkilöt.

Teoriaosan ja menetelmäosan laatimisessa oli tietysti eroja, sillä menetelmäosa, eli haastatteluosio, oli toiminnallinen. Teemahaastattelu työvälineenä osoittautui erinomaiseksi valinnaksi työtämme varten. Haastatteluihin kuului sekä yksilöhaastatteluja, että yksi yhteinen ryhmähaastattelu kaikkien osallistujien kesken. Kokonaisuudessaan koemme, että työn teoria- ja menetelmäosa tukevat ja täydentävät hyvin toisiaan. Mielestämme tutkimuksemme on johdonmukainen ja perusteltu. Meillä oli selkeät tutkimuskysymykset ja tavoitteet. Valitsimme harkitusti työhömmä sopivimman tutkimusmenetelmän. Tutkimuksemme sisältää myös kriittistä tarkastelua ja pohdintaa. Lisäksi työssämme on säilynyt niin sanottu ”punainen lanka”, eli looginen yhteys teoreettisen taustan, tutkimuskysymysten, menetelmän ja tulosten välillä.

7.4 Opinnäytetyön hyödynnettävyys ja kehittämisideat

Tarkastelimme haastattelujen pohjalta vastausta kysymykseen ”Miten nuoret pääsevät vaikuttamaan nuorisotiloilla järjestettävään toimintaan?”. Esille haastatteluissa nousi erilaiset kyselyt ja palautteet, joita nuorisotiloilla toteutetaan mahdollisuuksien mukaan. Kyselyiden ja palautteiden avulla saadaan suoraa tietoa siitä, mihin nuoret ovat tyytyväisiä, mitä he mahdollisesti haluaisivat lisää ja miten toiminnassa on onnistuttu.

Mielestämme Kajaanin nuorisopalvelut saavat opinnäytetyömme kautta varmuutta nuorisotilatoiminnan vaikuttavuudesta nuorten osallisuuden kokemukseen. Tutkimustulosten mukaan nuoret kokevat, että nuorisotilalla käyminen lisää heidän kuuluvuutensa tunnetta sekä tunnetta siitä, että heidät nähdään ja kuullaan. Tämä on tärkeä tieto, sillä nuoruusiässä sosiaalinen hyväksyntä ja kuuluminen yhteisöön ovat erityisen merkityksellisiä.

Merkittävä tekijä nuorten positiivisessa kokemuksessa on nuorisotiloilla työskentelevien ammattilaisten läsnäolo ja pysyvyys. Haastatellut nuoret kuvaavat työntekijöitä turvallisiksi ja luotettaviksi aikuisiksi, joihin he voivat luottaa ja, jotka ovat helposti lähestyttäviä. Nuorten yhteinen kokemus on, että heidän mielipiteitään arvostetaan ja huomioidaan.

Nuorisotilalla nuoret kokevat tulevansa hyväksytyiksi omana itsenään, mikä on tärkeää heidän identiteettinsä ja itseluottamuksensa kehityksen kannalta. Heidän kertomansa mukaan kukaan ei ollut kokenut syrjintää, ja mahdollisiin kiusaamistapauksiin puututaan, mikä lisää turvallisuuden tunnetta tilassa. Tällainen ympäristö mahdollistaa nuorten itseilmaisun ja mielipiteidensä esille tuomisen, mikä vahvistaa heidän itseluottamustaan.

Nuorisotila on myös paikka, jossa nuorten oma aktiivisuus toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa otetaan huomioon. Heillä on mahdollisuus osallistua erilaisiin projekteihin ja kehitysideoihin, mikä suosii omatoimijuutta ja aktiivista osallistumista. Nuoriso-ohjaajat ylläpitävät vuorovaikutteista keskustelua nuorten kanssa, kysyen heidän mielipiteitään ja toiveitaan. Tällainen toiminta ei vain lisää nuorten sitoutumista nuorisotilatoimintaan, vaan myös tukee heidän henkilökohtaista kehitystään ja itsetuntoaan.

Alueellinen saavutettavuus on myös tärkeä tekijä nuorisotilatoiminnan vaikuttavuudessa. Kajaanin eri asuinalueilla sijaitsevat nuorisotilat mahdollistavat sen, että nuoret pääsevät osallistumaan itselleen sopivaan toimintaan. Tämä toteutuu erityisesti siksi, että nuorisotilat ovat helposti saavutettavissa, mikä edistää nuorten osallistumista ja yhteisön vahvistumista. Kaiken kaikkiaan opinnäyttyömme tulokset korostavat nuorisotilojen tärkeää roolia nuorten osallisuuden ja hyvinvoinnin tukemisessa Kajaanissa.

Haastattelussa tuli myös kehitysehdotuksena esille useilta haastateltavilta, että nuorisotilat voisivat olla viikonloppuisin ja lomakausina avoinna. Tällä voitaisiin pitkäjänteisesti selvittää nuorisotilojen kävijämäärän ja sen vaikuttavuuden tilannetta. Tämä on tärkeää, koska monet nuoret kaipaavat turvallista ja mielekästä paikkaa, jossa viettää aikaa kavereidensa kanssa. Jos nuorisotilat ovat avoinna näinä aikoina, nuorille tarjoutuisi mahdollisuus ajanviettoon turvallisessa ympäristössä ja olisi tekemistä viikonlopuille ja loma-ajoille.

Erityisesti lomakausina avoimet tilat voisivat ehkäistä nuorten eristyneisyyttä ja edistää sosiaalisten suhteiden vahvistumista, mikä on tärkeää, sillä monet nuoret kokevat lomien aikana yksinäisyyttä. Kesäaika voi olla vaikeaa aikaa sellaisille nuorille, joiden ainoat sosiaaliset kontaktit ovat koulussa tai nuorisotiloilla. Olisi erityisen tärkeää tarjota nuorille kokoontumispaikkoja myös viikonlopuille ja kesälle, joissa on turvallisia aikuisia paikalla, mahdollisuus rentoon ajanviettoon kavereiden kanssa tai mahdollisuuden tutustua uusiin ihmisiin.

LÄHTEET

- Bower, Marlee, Donhoe-paalit, Amarina, Quan Ho Ngyen, Andre, Smout, Scarlett, Boyle, Julia, Barrett, Emma, Patridge, Stephanie, Mandoh, Mariam, Simmons, Magenta, Valanju, Radhika, Yan, Fulin, Ou, Cheryl, Meas, Danica, Guo, Kailin, Mautner, Dominik, Al Hadaya, Imeelya, Rose, Dominique & Teesson, Maree. Mental health and wellbeing outcomes of youth participation: A scoping review protocol - Pubmed 2023. PLoS ONE 18(10): e0293006. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/37847717/>. Viitattu 18.2.2024.
- Elo, Satu & Kyngäs, Helvi 2008. The qualitative content analysis process. *Journal of Advanced Nursing* 61(1), 109. <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/j.1365-2648.2007.04569.x>. Viitattu 5.11.2024.
- Hautamäki, Tiina, Anu Aalto, Aino Alaverdyan, Silja Saarikoski & Seinäjoen ammattikorkeakoulu 2022. Osallisuus Ihmistyössä. Verkkojulkaisu. <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/788558/B177.pdf?sequence=4&isAllowed=y>. Viitattu 5.5.2024.
- Isola, Anna-Maria, Kaartinen, Heidi, Leemann, Lars, Lääperi, Raija, Schneider, Taina, Valtari, Salla & Keto-Tokoi, Anna 2017. Terveiden ja hyvinvoinninlaitos. Mitä osallisuus on? Osallisuuden viitekehystä rakentamassa. *Työpäperi* 33/2017. Verkkojulkaisu. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-302-917-0>. Viitattu 14.1.2024.
- Kajaanin kaupunki 2024 a. Nuorten palvelut. Verkkojulkaisu. <https://www.kajaani.fi/kasvatus-ja-koulutus/nuorten-palvelut/>. Viitattu 18.2.2024.
- Kajaanin kaupunki 2024 b. Matalan kynnyksen palvelupaikka nuorille Kajaanissa, Ohjaamo Kajaani. Verkkojulkaisu. <https://www.kajaani.fi/kasvatus-ja-koulutus/nuorten-palvelut/nuorten-tukipalvelut/ohjaamo-kajaani/>. Viitattu 14.3.2024.
- Kajaanin kaupunki 2024 c. Lohtajan nuorisotila. Verkkojulkaisu. <https://www.kajaani.fi/kasvatus-ja-koulutus/nuorten-palvelut/nuorisotilat/lohtajan-nuorisotalo/>. Viitattu 18.2.2024.
- Kajaanin nuorisopalvelut 2024. Palveluverkkoselvitys Sivistyslautakunta. Kajaani nuorisopalvelut, Nuorisopäällikkö Sanna Oikarinen. Verkkojulkaisu. <https://www.kajaani.fi/uploads/2024/05/b2e4841d-kajaani-palveluverkkoselvitys-nuorisopalvelut.pdf>. Viitattu 18.2.2024.
- Kananen, Jorma 2014. Laadullinen tutkimus opinnäytetyönä. Miten kirjoitan kvalitatiivisen opinnäytetyön vaihe vaiheelta. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Kananen, Jorma & Jyväskylän ammattikorkeakoulu 2017. Liiketoimintayksikkö. Laadullinen tutkimus pro graduna ja opinnäytetyönä. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Kataikko, Marja-Sisko 2021. Fokuksessa nuoren hyvinvointi. Teoksessa Tommi Hoikkala (toim.) Mitä Jyväskylä tarkoittaa? Nuorisotyön yhteisötietokirja. Helsinki: Nuorisotutkimusseura.
- Kiilakoski, Tomi & Honkatukia, Päivi (toim.) 2018. Miten tutkia nuoria ja nuorisotyötä? Tampere: Vastapaino.
- Kiilakoski, Tomi & Kauppinen, Eila 2021. Oppiminen nuorisotyössä: Kiistanalainen käsite käytännössä. *Sosiaalipedagogiikka*, 22, 85–111. Artikkel. Verkkojulkaisu. <https://doi.org/10.30675/sa.102979>. Viitattu 17.3.2024.
- Kiilakoski, Tomi 2021. Tullakseen aikuiseksi on ensin saatava olla nuori – Näkökulmia nuorisotyöhön kasvatuksena. Teoksessa Tommi Hoikkala (toim.) Mitä Jyväskylä tarkoittaa? Nuorisotyön yhteisötietokirja. Helsinki: Nuorisotutkimusseura.

Kiilakoski, Tomi, Honkatukia, Päivi & Huttunen, Rauno 2018. Teoria nuorten ja nuorisotyön tutkimuksessa. Teoksessa Tomi Kiilakoski & Päivi Honkatukia (toim.) 2018. Miten tutkia nuoria ja nuorisotyötä? Tampere: Vastapaino.

Kiilakoski, Tomi, Kinnunen, Viljami & Djupsund, Ronnie 2015. Miksi nuorisotyötä tehdään? Tietokirja nuorisotyön opetussuunnitelmasta. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Nuorisotutkimusseura: Nuorisotutkimusverkosto.

Kuntalaki 410/2015. <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20150410#O2L5P22>. Viitattu 18.2.2024.

Malinen, Heidi 2019. Anna lapselle ääni. Kieli- ja kulttuuritietoisuuden voima kasvatuksessa. Jyväskylä: PS-kustannus.

Nivala, Elina, & Ryyänen, Sanna 2013. Kohti sosiaalipedagogista osallisuuden ideaalia. Sosiaalipedagogiikka, 14, 9–41. <https://doi.org/10.30675/sa.122317>. Verkkojulkaisu. Viitattu 18.2.2024.

Nuorisolaki 1285/2016. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2016/20161285>. Viitattu 17.1.2024.

Oikarinen, Sanna 2024. Kajaanin kaupungin nuorisopäällikkö. Haastattelu 1.10.2024.

Ojala, Mikko 2020. Perusteita ja haasteita varhaiskasvatukseen, esiopetuksen ja koulun alun kehittämiseksi erityisesti lapsen oppimisen ja kehittymisen näkökulmasta. Helsinki: Helsingin yliopisto.

Opetus- ja kulttuuriministeriö julkaisuaika tuntematon. Nuorisotyö. Verkkojulkaisu. <https://okm.fi/nuorisotyö>. Viitattu 31.1.2024.

Rauas, Minna 2019. Pieniä tekoja, suuria asioita – Nuorisotyön eettinen näkökulma. 2. uusittu painos. Humanistinen ammattikorkeakoulu julkaisuja, 99. Verkkojulkaisu. https://www.nuoli.info/application/files/8015/7866/5535/Pienia_tekoja_kirja_2_painos_verkko.pdf. Viitattu 15.1.2024.

Reivinen, Jukka & Vähäkylä, Leena 2013. Ketä kiinnostaa? Lasten ja nuorten hyvinvointi ja syrjäytyminen. Helsinki: Gaudeamus.

KvaliMOTV. Saaranen-Kauppinen, Anita & Puusniekka, Anna 2006. Menetelmäopetuksen tietovaranto. Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Verkkojulkaisu. https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L6_3_3.html. Viitattu 19.11.2024.

Saarinen, Minna & Takala, Marjatta 2016. Draama osallisuuden innoittajana - nuorten kokemuksellinen oppimisprosessi. NMI-bullet, vuosikerta. 26, nro 3, sivut 29–50. Verkkojulkaisu. <https://helda.helsinki.fi/items/8af157bd-5614-4839-ad22-9c42dc974437>. Viitattu 17.1.2024.

Savonia Ammattikorkeakoulu julkaisuaika tuntematon. Opetussuunnitelma. Verkkojulkaisu. <https://opinto-opas.peppi.savonia.fi/10893/fi/10887/16750/1147>. Viitattu 19.11.2024.

Soanjärvi, Katariina 2011. Mitä on Ammatillinen Nuorisotyö? Nuorisotyön Villiä Kenttää Kesyttämässä. Jyväskylä, Jyväskylän yliopisto.

Suomen perustuslaki 731/1999. <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990731#L2P6>. Viitattu 16.1.2024.

TENK 2019. Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakkoarviointi Suomessa - Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohje 2019. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaisuja 3/2019. 2. uudistettu painos. Verkkojulkaisu. Viitattu 15.1.2024.

TENK 2023. Hyvä tieteellinen käytäntö (HTK). Verkkojulkaisu. Päivitetty 9.10.2023. <https://tenk.fi/fi/tiedevilppi/hyva-tieteellinen-kaytanto-htk>. Viitattu 15.2.2024.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2023 a. Nuorten hyvinvointi. Verkkojulkaisu. Päivitetty 7.12.2023. <https://thl.fi/aiheet/lapset-nuoret-ja-perheet/hyvinvointi-ja-terveys/nuorten-hyvinvointi>. Viitattu 13.9.2024.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2023 b. Osallisuuden edistäjän opas (julkari.fi). Verkkojulkaisu. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/146717/URN_ISBN_978-952-408-088-0.pdf?sequence=1&isAllowed=y. 27–28. Viitattu 18.2.2024.

Tuomi, Jouni & Sarajarvi, Anneli 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

LIITTEET

LIITE 1: TUTKIMUSTIEDOTE

Moi!

Olemme 3.vuoden sosionomiopiskelijoita Savonian ammattikorkeakoulusta. Teemme opin-
näytetyötä, jossa tutkimme nuorisotilakävijöiden osallisuuden kokemuksia. Tarkoituksena
on haastatella teitä nuoria täällä Kajaanin nuorisotiloilla. Haastattelujen avulla saamme
hyödyllistä tutkimustietoa Kajaanin nuorisotilojen nuorten kokemuksista ja mahdollisista
kehitysehdotuksista. Haastatteluun ei tarvitse valmistautua etukäteen, vaan käymme ren-
toa keskustelua kysymysten kautta ja autamme, jos jokin kysymys tuntuu haastavalle.

Tuuli Oikarinen, Juulia Martikainen & Emmi Hämäläinen

LIITE 2: SUOSTUMUSLOMAKE

SUOSTUMUSLOMAKE

SUOSTUMUS

Annan luvan nauhoittaa haastatteluni tutkimusta varten. Haastattelu on täysin luottamuksellinen eikä yksittäisiä haastateltavia henkilöitä voida tunnistaa siitä, koska emme kysy osallistujien henkilö- tai tunnistetietoja. Aineistoa käytetään vain opintoihin liittyvään tutkimustyöhön ja sitä käsittelevät ainoastaan tutkimukseen osallistuvat opiskelijat. Kaikki haastattelussa esiin tullut tieto käsitellään luottamuksellisesti ja anonymisoituna. Nauhoitukset ja kaikki aineisto hävitetään asianmukaisesti tutkimuksen valmistuttua.

Päivämäärä ja paikka

Allekirjoitus

Nimenselvennys

LIITE 3: TEEMAAHAASTATTELURUNKO

MITEN SEURAAVAT TEEMAT VAIKUTTAVAT KAJAANIN KAUPUNGIN NUORISOPALVELUIDEN NUORISOTILAKÄVIJÖIDEN OSALLISUUDEN KOKEMUKSEEN?

TEEMA 1: OSALLISUUDEN MERKITYS ITSELLE

- Mikä on saanut sinut käymään näin kauan nuorisotilatoiminnassa?
- Onko nuorisotyöntekijät kiinnostuneita, mitä sinulle kuuluu?
- Tunnetko saavasi olla oma itsesi nuorisotiloilla, miten se näkyy ja mikä saa tuntemaan itsensä hyväksytyksi?
- Tuleeko sinulle tunne, että tulet nuorisotiloilla ymmärretyksi, miten se näyttäytyy?
- Tunnetko kuuluvasi porukkaan / yhteisöön nuorisotiloilla, miten se näyttäytyy?
- Miten ajattelet, mikä vaikutus kuuluvuuden tunteella on sinulle itsellesi?
- Uusien nuorien saapuessa nuorisotiloille, miten heidät otetaan mukaan porukkaan?
- Mikä vaikutus osallistumisella on sinuun itseesi?

TEEMA 2: OSALLISUUS NUORISOTILALLA

- Mikä sai sinut tulemaan ensimmäisen kerran nuorisotilalle?
- Saatko nuoriso-ohjaajilta apua ja tukea tarvittaessa, miten he auttavat sinua?
- Ovatko nuoriso-ohjaajat rohkaisseet osallistumaan ja vaikuttamaan nuorisotilatoimintaan, miten he ovat antaneet mahdollisuuden vaikuttaa?
- Kuinka nuorisotilan säännöt on määritelty, onko ne samat, riippumatta siitä kuka ohjaaja on paikalla?
- Onko turvallisen tilan periaatteet tuoneet turvallisuuden tunnetta ja tehnyt toimintaa selkeämmäksi?
- Millainen on nuorisotilojen ilmapiiri?
- Onko nuorisotiloilla näkynyt kiusaamista, miten toimia kyseisessä tilanteessa?

TEEMA 3: TOIMINNANSUUNNITTELUN MERKITYS

- Toiminnansuunnitteluun osallistuminen: ketkä toimivat toimijoina?
- Rohkaistaanko sinua toimimaan ja ideoimaan nuorisotiloilla, miten?
- Miten olet päässyt vaikuttamaan ja osallistumaan nuorisotilojen toimintaan?
- Miten on mahdollistettu nuorten mielipiteiden huomiointi, työntekijät itse kysellyt vai miten?

LIITE 4: TIETOSUOJAILMOITUS

**OPINNÄYTETYÖHÖN LIITETTÄVÄ
TIETOSUOJASELOSTE/-ILMOITUS
EU:n yleinen tietosuoja-asetus
13 ja 14 artiklat
Laatimispäivä: 15.5.2024**

Tietoa tutkimukseen osallistuvalla

Olet osallistumassa Savonia-ammattikorkeakoulussa tehtävään opinnäytetyöhön liittyvään tutkimukseen. Tässä selosteessa kuvataan, miten henkilötietojasi käsitellään tutkimuksessa.

Tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista. Sinuun ei kohdistu mitään negatiivista seuraamusta, jos et osallistu tutkimukseen tai jos keskeytät osallistumisesi tutkimukseen. Jos keskeytät osallistumisesi tutkimukseen, ennen keskeytystä kerättyä aineistoa voidaan kuitenkin käyttää tutkimuksessa. Tämän selosteen kohdassa 14 kerrotaan tarkemmin, mitä oikeuksia sinulla on ja miten voit vaikuttaa tietojesi käsittelyyn.

Tutkimuksen rekisterinpitäjä

Nimet: Juulia Martikainen, Tuuli Oikarinen & Emmi Hämäläinen

Kuvaus tutkimushankkeesta ja henkilötietojen käsittelyn tarkoitus

Tarkoituksena on selvittää nuorten osallisuuden kokemusta nuorisotiloilla käydessään. Tavoitteena on opinnäytetyön avulla tuottaa tietoa nuorisotyön merkityksestä nuorten osallisuuden tunteeseen. Saamaamme tietoa voidaan hyödyntää nuorisotilojen toiminnan kehittämisessä ja nuorisotoimintojen tiedoilla johtamisessa. Tutkimuskysymyksiksi olemme valinneet "Millainen merkitys nuorisotiloilla on nuorille?", "Miten nuorisotiloilla käyminen edistää nuorten osallisuuden kokemusta?" ja "Miten nuoret pääsevät vaikuttamaan nuorisotiloilla järjestettävään toimintaan".

Haastattelut ovat vapaaehtoisia ja haastateltavien suostumus varmistetaan kirjallisella suostumuslomakkeella. Haastattelut suoritetaan teemahaastattelumenetelmää käyttäen ja haastattelut nauhoitetaan haastateltavien suostumuksella, jotta haastatteluaineiston voidaan litteroida tekstiksi. Haastattelujen litteroinnin jälkeen nauhoitukset ja muut haastattelussa saadut tiedot poistetaan asianmukaisesti.

Tutkimuksen suorittajat

Juulia Martikainen, Tuuli Oikarinen, Emmi Hämäläinen & Kajaanin kaupungin nuorisopalvelut

Tutkimuksen nimi ja tutkimuksen kestoaika

Tutkimuksen nimi: Nuorisotilojen merkitys nuorten osallisuuden kokemuksessa, arvostava ja aito kohtaaminen

Henkilötietojen käsittelyn kesto: noin 6kk

Henkilötietojen käsittelyn oikeusperuste

Henkilötietoja käsitellään yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan mukaisella perusteella.

Henkilötietojen käsittelyperusta tässä tutkimuksessa on

- tutkittavan suostumus
- tieteellinen tai historiallinen tutkimus tai tilastointi

Mitä henkilötietoja tutkimusaineisto sisältää

Haastattelunaineiston käsittelyssä ja analysoinnissa keskitymme tarkastelemaan yleisellä tasolla nuorten kokemaa osallisuuden vaikutusta elämässään. Tutkimustulokset merkitsemme tilastotietoihin anonymisti. Näin turvataan tutkittavien anonymiteetti. Henkilötietojen käsittelyperuste on aina henkilön oma suostumus.

Arkaluonteiset henkilötiedot

Tutkimuksessa ei käsitellä arkaluonteisia henkilötietoja.

Mistä lähteistä henkilötietoja kerätään

Suostumuslomake, haastattelu

Tietojen siirto tai luovuttaminen edelleen

Haastateltavien henkilötietoja ei siirretä tai luovuteta muille osapuolille. Valmiit tutkimustulokset tulevat luettaviksi, mutta tutkimustulokset merkitään anonymisti opinnäytetyöhön, joten haastateltavien anonymiteetti säilyy.

Henkilötietojen suojauksen periaatteet

Tiedot ovat salassa pidettäviä.

Suorien tunnistetietojen käsittely:

Suorat tunnistetiedot poistetaan analysointivaiheessa

Aineisto analysoidaan suoran tunnistetiedoin, koska (peruste suorien tunnistetietojen säilyttämiselle):

Henkilötietojen käsittely tutkimuksen päättymisen jälkeen

Tutkimusrekisteri hävitetään

Tutkimusrekisteri arkistoidaan:

ilman tunnistetietoja tunnistetiedoin

Kun opinnäytetyö on valmistunut, rekisteri hävitetään.

Savonia-ammattikorkeakoulun tietosuojavastaavan yhteystiedot

Savonia-ammattikorkeakoulun tietosuojavastaava on hallinnon suunnittelija Mervi Hätinen. Häneen saa yhteyden sähköpostiosoitteesta tietosuojavastaava@savonia.fi

Savonian tietosuojavastaavalta saat tietoa mm. tietojärjestelmien suojauksista, tietojärjestelmä- ja rekisteriselosteista ja muista tietosuojaan ja tietoturvaan liittyvistä menettelyistä.

Mitä oikeuksia sinulla on ja oikeuksista poikkeaminen

Yhteyshenkilö tutkittavan oikeuksiin liittyvissä asioissa on tämän ilmoituksen kohdassa 1 mainittu henkilö.

Suostumuksen peruuttaminen (tietosuoja-asetuksen 7 artikla)

Sinulla on oikeus peruuttaa antamasi suostumus, mikäli henkilötietojen käsittely perustuu suostumukseen. Suostumuksen peruuttaminen ei vaikuta suostumuksen perusteella ennen sen peruuttamista suoritettun käsittelyn lainmukaisuuteen.

Oikeus saada pääsy tietoihin (tietosuoja-asetuksen 15 artikla)

Sinulla on oikeus saada tieto siitä, käsitelläänkö henkilötietojasi tutkimuksessa ja mitä henkilötietojasi tutkimuksessa käsitellään. Voit myös halutessasi pyytää jäljennöksen käsiteltävistä henkilötiedoista.

Oikeus tietojen oikaisemiseen (tietosuoja-asetuksen 16 artikla)

Jos käsiteltävissä henkilötiedoissasi on epätarkkuuksia tai virheitä, sinulla on oikeus pyytää niiden oikaisua tai täydennystä.

Oikeus tietojen poistamiseen (tietosuoja-asetuksen 17 artikla)

Sinulla on oikeus vaatia henkilötietojesi poistamista seuraavissa tapauksissa:

- a) henkilötietoja ei enää tarvita niihin tarkoituksiin, joita varten ne kerättiin tai joita varten niitä muutoin käsiteltiin
- b) peruutat suostumuksen, johon käsittely on perustunut, eikä käsittelyyn ole muuta laillista perustetta
- c) vastustat käsittelyä (kuvaus vastustamisoikeudesta on alempana) eikä käsittelyyn ole olemassa perusteltua syytä
- d) henkilötietoja on käsitelty lainvastaisesti; tai
- e) henkilötiedot on poistettava unionin oikeuteen tai jäsenvaltion lainsäädäntöön perustuvan rekisterinpitäjään sovellettavan lakisääteisen veloitteen noudattamiseksi.

Oikeutta tietojen poistamiseen ei kuitenkaan ole, jos tietojen poistaminen estää tai vaikeuttaa suuressi käsittelyn tarkoituksen toteutumista tieteellisessä tutkimuksessa.

Oikeus käsittelyn rajoittamiseen (tietosuoja-asetuksen 18 artikla)

Sinulla on oikeus henkilötietojesi käsittelyn rajoittamiseen, jos kyseessä on jokin seuraavista olosuhteista:

- a) kiistät henkilötietojen paikkansapitävyyden, jolloin käsittelyä rajoitetaan ajaksi, jonka kuluessa tutkija voi varmistaa niiden paikkansapitävyyden
- b) käsittely on lainvastaista ja vastustat henkilötietojen poistamista ja vaadit sen sijaan niiden käytön rajoittamista
- c) tutkija ei enää tarvitse kyseisiä henkilötietoja käsittelyn tarkoituksiin, mutta sinä tarvitset niitä oikeudellisen vaateen laatimiseksi, esittämiseksi tai puolustamiseksi
- d) olet vastustanut henkilötietojen käsittelyä (ks. tarkemmin alla) odottaessa sen todentamista, syrjäyttävätkö rekisterinpitäjän oikeudet perusteet rekisteröidyn perusteet.

Oikeus siirtää tiedot järjestelmästä toiseen (tietosuoja-asetuksen 20 artikla)

Sinulla on oikeus saada tutkijalle toimittamasi henkilötiedot jäsennellyssä, yleisesti käytetyssä ja ko-neellisesti luettavassa muodossa, ja oikeus siirtää kyseiset tiedot toiselle rekisterinpitäjälle, jos käsittelyn oikeusperuste on suostumus tai sopimus, ja käsittely suoritetaan automaattisesti.

Kun käytät oikeuttasi siirtää tiedot järjestelmästä toiseen, sinulla on oikeus saada henkilötiedot siirrettyä suoraan rekisterinpitäjältä toiselle, jos se on teknisesti mahdollista.

Vastustamisoikeus (tietosuoja-asetuksen 21 artikla)

Sinulla on oikeus vastustaa henkilötietojesi käsittelyä, jos käsittely perustuu yleiseen etuun tai oikeutettuun etuun. Tällöin tutkija ei voi käsitellä henkilötietojasi, paitsi jos se voi osoittaa, että käsittelyyn on olemassa huomattavan tärkeä ja perusteltu syy, joka syrjäyttää rekisteröidyn edut, oikeudet ja vapaudet tai jos se on tarpeen oikeusvaateen laatimiseksi, esittämiseksi tai puolustamiseksi. Tutkija voi jatkaa henkilötietojesi käsittelyä myös silloin, kun sen on tarpeellista yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi.

Oikeuksista poikkeaminen

Tässä kohdassa kuvatuista oikeuksista saatetaan tietyissä yksittäistapauksissa poiketa tietosuoja-asetuksessa ja Suomen tietosuojalaissa säädetyillä perusteilla siltä osin, kuin oikeudet estävät teollisen tai historiallisen tutkimustarkoituksen tai tilastollisen tarkoituksen saavuttamisen tai vaikeuttavat sitä suuresti. Tarvetta poiketa oikeuksista arvioidaan aina tapauskohtaisesti.

Valitusoikeus

Sinulla on oikeus tehdä valitus tietosuojavaltuutetun toimistoon, mikäli katsot, että henkilötietojesi käsittelyssä on rikottu voimassa olevaa tietosuojalainsäädäntöä.

Yhteystiedot:

Tietosuojavaltuutetun toimisto

Käyntiosoite: Ratapihantie 9, 6. krs, 00520 Helsinki

Postiosoite: PL 800, 00521 Helsinki

Vaihde: 029 56 66700

Faksi: 029 56 66735

Sähköposti: tietuoja(at)om.fi